

T.C.
Rize Belediyesi
Rize Yerel Çevre Eylem Planı
TASLAK RAPORU

Rize Belediyesi Başkanlığı
Nisan 2017

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK ÇALIŞMASI

NİSAN 2017

RİZE

ÖNSÖZ

Doğal kaynaklar insanoğlu için yeterli olmasına rağmen sınırsız değildir ve tabiatın kendini yenileme kabiliyeti sınırlıdır. Bozulan ekolojik dengenin yeniden teşekkülü zordur, bazen de imkânsızdır. Doğal kaynakların kontrolsüz kullanılması, sanayi üretimi ile oluşan yüksek seviyedeki kirliliğin olması, çevre koruma-kullanma dengesinin sağlanması ancak toplumların bütün kesimlerinin katılımıyla mümkündür.

Çevre sorunlarının ulusal ve uluslararası boyutlarının yanı sıra, mahalli ölçekte de kalıcı, uzun vadeli katılımlarının sağlanması ve çevre bilincinin geliştirilmesi sürdürülebilir kalkınmada öncelikli konuların başında gelmektedir. Teknolojik gelişmelere paralel olarak artan çevre meseleleri dolayısıyla kamuoyunda “çevre yönetimi” olgusunu mahalli idarelerin ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir. Belediyemizin çevre yatırımlarına gereken önemi vermesi öncelikle insan sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır. Ancak, yerel yönetimlerin mali kaynaklarının sınırlı olması, belediyelerin çevre konularında başarıya ulaşmalarında zorluklarla karşı karşıya kalmalarına neden olmaktadır.

YEÇEP, kapsamındaki nihai amaç; sınırlı mali kaynaklar göz önüne alındığında, yerel çevre ve altyapı sorunlarını çözmek ve çevresel değerlerin korunmasını sağlamaktır. Bu doğrultuda 10 ile 20 yıl arasında uygulanması düşünülen yerel çevre eylem planlarına uygun kaynakları hazırlayarak, vizyoner bir yaklaşımla hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

Ülkemizde, Trabzon, Mardin ve Aksaray İllerinde daha önce yapılmış olan Yerel Çevre Eylem Planlarının ilimizde de yapılması için Rize Belediyesi 08.02.2016 tarihli Meclis kararı ile Rize Yerel Çevre Eylem Planı çalışmaları başlamıştır.

Bu bağlamda Rize Belediyesi olarak çevre politikaları geliştirilmekte, biyoçeşitlilik, iklim değişikliği, yenilenebilir enerjide etkin çözümler üretmek için projeler hazırlanmaktadır.

Mevcut çevresel sorunların yanı sıra ileride karşılaşılması muhtemel çevre sorunları içinde çözümü kapsamaya yönelik hareketlerin tespit edilmesi ve ülke çapında yaygınlaştırılması bu çalışma ile hedeflenmiştir.

Yararlanılması Dileğiyle...

Prof. Dr. Reşat KASAP

Rize Belediye Başkanı

İçindekiler Tablosu

Tablolar Listesi.....	3
Şekiller Listesi.....	3
Amaçlar Listesi.....	3
Hedefler Listesi.....	4
Kısaltmalar	6
1. GİRİŞ	7
2. RİZE YEÇEP SÜRECİ	9
2.1. Vizyon.....	9
2.2. YEÇEP Örgütsel Yapı	11
2.3. YEÇEP Aşamaları.....	12
3. ATIKSULAR, SU VE DENİZ KİRLİLİĞİ.....	23
4. HAVA VE GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ.....	30
5. RİZE İL MERKEZİNDEKİ ULAŞIM VE ENERJİ KULLANIMINI EKO-KENT KRİTERLERİNE ERİŞTİRİLMESİ.....	41
6. KATI ATIK KİRLİLİĞİ.....	62
7. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM VE MARKA ŞEHİR OLMAK.....	80
8. İMAR VE KENTLEŞME.....	91
9. İZLEME.....	99

Tablolar Listesi

Tablo 1: Çeşitli Kurumlarca Rize için Yapılan Vizyon Tanımlamaları.....	10
Tablo 2 Ecocity Projesi Ekokent Kriterleri	15
Tablo 3 Mevcut Durumun Belirlenmesi.....	16
Tablo 4 Rize'nin Temel Çevresel Sorunları.....	17
Tablo 5 Amaç ve Hedefler Listesi.....	20

Şekiller Listesi

Şekil 1 YEÇEP Örgütsel Yapı	11
-----------------------------------	----

Amaçlar Listesi

Amaç 1 Su kirliliğini önlemek, su kalitesini yükseltmek ve deniz ortamını korumak	24
Amaç 2 Hava kalitesinin iyileştirilmesi, sürdürülebilir hava kalitesinin sağlanması ve gürültü kirliliğin önlenmesi	31
Amaç 3 Gürültü kirliliğinin önlenmesi ve gürültünün kentte yaşayanlar üzerindeki olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi	37
Amaç 4 Rize il merkezindeki ulaşım ve enerji kullanımını eko-kent kriterlerine eriştirilmesi	42
Amaç 5 Rize'de atık ekonomisi (sektörü) oluşturulması ve atıkların çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi/önlenmesi	63
Amaç 6 Sürdürülebilir turizm ve marka şehir olmak	81
Amaç 7 Şehrin tarihini korumaya yönelik çalışmalar yapmak	86
Amaç 8 Rize kent estetiğinin geliştirilmesi.....	88
Amaç 9 Barınma (Konut) Kalitesinin İyileştirilmesi	92
Amaç 10 Rize'nin Yeşil İmajının Korunarak Geliştirilmesi.....	95
Amaç 11 İzleme	100

Hedefler Listesi

Hedef 1 Atıksu arıtma sisteminin kurulması.....	24
Hedef 2 Kara ve deniz kaynaklı kirleticileri azalmak için; kıyı tesislerine ilişkin acil müdahale planlarının oluşturulması, Rize il kıyıları için deniz çöpleri eylem planının hazırlanması.....	26
Hedef 3 Rize kıyılarındaki deniz ve akarsu havza alıcı ortamlarında düzenli izleme ağların kurulması ve yaygınlaştırılması	27
Hedef 4 Kentsel su tüketiminde verimlilik ve su yönetimi	28
Hedef 5 Temel su kaynaklarının kirlilik odaklarının tespit edilerek önlem alınması	29
Hedef 6 2018 yılına kadar Rize Belediyesi sınırları içindeki binaların %95’inde doğal gazla geçilmesi.....	31
Hedef 7 2025 yılına kadar taşıtlardan kaynaklanan hava kirliliğinin, gürültünün ve sera gazı salımlarının azaltılması	33
Hedef 8 Mevcut veya planlanan karayolları ve diğer kaynaklardan kaynaklanan gürültünün kent halkının üzerindeki olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi.....	37
Hedef 9 Şehir ulaşım ağının eko –kent kriterlerine sağlanması.....	42
Hedef 10 Şehir merkezi enerji kullanımının eko-kent kriterlerine sağlanması.....	43
Hedef 11 Şehir içi yaya ve bisiklet ulaşımının geliştirilmesi.....	44
Hedef 12 Şehir içinde Trafik düzeninin iyileştirilmesi	46
Hedef 13 Rize’de Toplu taşımanın geliştirilmesi	48
Hedef 14 Kentsel enerji kullanımı (binalarda ısınma, aydınlatma vb.) ve ulaşımdan kaynaklanan hava kirliliğinin azaltılması.....	50
Hedef 15 Başta güneş enerjisi olmak üzere kentin potansiyel yenilenebilir enerji kaynaklarının kapsamlı araştırılması ve geliştirilmesi	51
Hedef 16 Binalarda, ulaşımda ve sanayide enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı ve iklim değişikliği ile mücadele konularında pilot uygulamalar ve altyapının geliştirilmesi	53
Hedef 17 Yenilenebilir enerji konusunda toplumda bilinç ve farkındalık artırılması.....	57
Hedef 18 Sürdürülebilir kent yönetimi anlayışının Rize Belediyesi ve diğer belediyelerde yerleştirilmesi	59
Hedef 19 Binalarda ısı kaynaklı enerji kaybının önlenmesi	61
Hedef 20 Rize kentinde üretilen atıkların en aza indirilmesi ve depolama alanının ömrünün uzatılması	63
Hedef 21 Toplama sisteminin geliştirilmesi.....	66
Hedef 22 2018 yılı sonuna kadar hafriyat ve inşaat atıkları yönetim sisteminin kurulması	69
Hedef 23 2020 yılı sonuna kadar merkeze bağlı köylerde etkin, verimli ve sürdürülebilir şekilde çalıştırılan bir katı atık yönetim sisteminin kurulması.....	71
Hedef 24 2019 yılına atık akülerin usulüne uygun şekilde toplanıp bertaraf edilir hale getirilmesi.....	73
Hedef 25 2018 yılı sonuna kadar Rize kentinde elektronik atık toplama ve bertaraf sistemi kurulması.....	74
Hedef 26 Tehlikeli atıklar için bir toplama ve bertaraf sistemi kurulması.....	75
Hedef 27 Evlerden kaynaklanan bitkisel atık yağların çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi için bir sistem kurulması	76
Hedef 28 Atık lastiklerin toplanması, taşınması ve depolanması	77
Hedef 29 Motor yağlarının geri dönüşümü	78

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 30 Plastik poşet kullanımının sınırlandırılması	78
Hedef 31 Legal olmayan katı atık bertaraf yöntemlerin önlenmesi	79
Hedef 32 Tanıtım ve markalaşma çalışmaları yapmak	81
Hedef 33 Sürdürülebilir turizm gelişimine için ihtiyaç duyacağı nitelikli işgücü kapasitesi artırmak	83
Hedef 34 Rize il merkezindeki turizm potansiyelinin ve taşıma kapasitesinin belirlenmesi ...	84
Hedef 35 Rize’de turistlerin uzun süre konaklatılması	85
Hedef 36 Şehrin Kültürel Dokusunu Korumaya Yönelik Tedbirlerin arttırılması.....	86
Hedef 37 Kent estetiğinin geliştirilmesi, sokakların güzelleştirilmesi.....	88
Hedef 38 Bina yapım ve onarım süreçlerinin iyileştirilmesi.....	92
Hedef 39 Konut bölgelerinde ortak yaşam kalitesinin arttırılması	93
Hedef 40 Konut yetersizliğine tedbirler geliştirilmesi	94
Hedef 41 Rize Belediyesi yeşil alan uygulama çalışmalarının geliştirilmesi	95
Hedef 42 2018 yılı sonuna kadar kent peyzajının coğrafi koşullar ve yöresel özellikler gözetilerek geliştirilmesi, kentsel açık alan kullanımının artırılması.....	97
Hedef 43 Rize Belediyesi yeşil alan uygulama çalışmalarının geliştirilmesi	100

Kısaltmalar

AB: Avrupa Birliği

AKUDER: Akümülatör ve Geri Kazanım Sanayicileri Derneği

ASTO: Aydın Sivil Toplum Platformu

ÇAYKUR: Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü

ÇEVKO: Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı

Çoruh EPSAŞ: Çoruh Elektrik Dağıtım Perakende AŞ

DOKA: Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı

DOKAP: Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

EİE - Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü

GAP-YENEV Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Merkezi

KAYP: Kırsal Alan Atık Yönetim Planı

KTÜ: Karadeniz Teknik Üniversitesi

KUDEB: Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu

LEED: Enerji ve Çevre Dostu Tasarımda Liderlik (Leadership in Energy and Environmental Design)

REC: Bölgesel Çevre Merkezi (Regional Environmental Centre)

RİÇEV: RİÇEV Geri Dönüşüm LTD.ŞTİ

RTEÜ: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

STK: Sivil Toplum Kuruluşları

TEİAŞ: Türkiye Elektrik İletim A.Ş.

TEMA: Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı

TMMOB: Türk Mühendis ve Mimarlar Odası Birliği

TOKİ: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı

TRABRİKAB: Trabzon ve Rize İli Yerel Yönetimleri Katı Atık Tesisleri Yapma ve İşletme Birliği

TÜMAKÜDER: Tüm Akü İthalatçıları ve Üreticileri Derneği

TÜRÇEV: Türkiye Çevre Eğitim Vakfı

YEÇEP: Yerel Çevre Eylem Planı

1. GİRİŞ

Rize YEÇEP (Yerel Çevre Eylem Planı), Rize il merkezindeki çevresel sorunlarını tespit eden ve bu sorunların çözümüne yönelik planları içeren Rize Belediyesi Başkanlığı tarafından yürütülen bir eylem planıdır.

Yerel çevre eylem planları dünyada yeni bir uygulama olmamakla birlikte ülkemizde son yıllarda uygulamaya çalışılmaktadır ve her il için yapılması kaçınılmaz bir uygulama haline gelebileceği öngörülmektedir. Çünkü gelişen ve büyüyen ülkemizde teknolojik ilerlemelere bağlı olarak, çevresel sorunlar hızla artmakta ve bölgeden bölgeye değişiklik gösterebilmektedir. Bu durumda bölgelerin değişik çevresel sorunlarına farklı çözüm arayışları sunmak ve planlamak gerekmektedir. Ayrıca, sorunların tespiti ve çözümünde sorumluluğu bölge halklarıyla paylaşmak planların gerçekleşmesinde önemli bir katkı sağlayacağı muhakkaktır.

YEÇEP, yerel yönetimlerin önderliğinde, bölgede yaşayan halkın çevre yönetimi politikalarına ve uygulamalarına mümkün olduğunca katılımcı bir süreçte hazırlanan bütünleşik bir eylem planıdır. YEÇEP, kente özgü çevrenin korunması ve çevresel değerleri etkileyen kalkınma konularıyla ilgili ortak önceliklerin belirlenmesini ve öncelikli çevre sorununun çözümüne yönelik en uygun hareketin tespit edilmesini kapsamaktadır.

Bölgesel Çevre Merkezi (Regional Environmental Centre) REC Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin çevre konularında Avrupa Birliği'ne üyelik konusundaki endişelerini resmi müzakerelerin dışında açık bir şekilde tartışıp, kendi önceliklerini belirleyen tarafsız bir platform oluşturmuştur. REC, yerel düzeyde Yerel Çevre Eylem Planları (YEÇEP) adıyla geliştirdiği yeni araçlarla, Ülkelerin Çevre Eylem Planlaması sürecini desteklemektedir. Bu kapsamda hazırlanan çevre eylem planları 1994 yılından beri Doğu ve Orta Avrupa kentlerinde başarı ile uygulanmaktadır. Türkiye de ise YEÇEP çalışmaları Nisan 2005'de başlatılmıştır.

Genel olarak YEÇEP uygulamalarından beklenen katkılar aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür;

- YEÇEP çerçevesinde, çok yönlü paydaşların katılımıyla hazırlanacak eylem planları ve projeler, yerel sorunları demokratik bakış açısıyla çözmede önemli örnekler oluşturup, çevresel kararların toplumun tüm kesimiyle birlikte alınması için oluşturulan ana politikalara da destek olması,
- Türkiye'de en çok yerel çözümleri gerektiren alanlardan biri olan çevre konusunda, YEÇEP, ulusal çevre politikaları ile ilişkilendirilerek, ülke çapında çevre ile uyumlu yerel kalkınma hareketine yön vermesi ve yerel çevre yönetim mekanizmasının oluşturulması,
- YEÇEP, Türkiye'nin AB adaylık sürecinde yerel yönetimlerden beklenen çevresel yatırımların planlanmasına da yol göstermesi,
- AB'nin ve diğer uluslararası finans kaynaklarının rasyonel kullanımına ön ayak olması,

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

- YEÇEP, metodolojisi gereği yerel kaynakların mobilizasyonunda yol gösterici bir araç olması,

Bu amaç ve katkılar doğrultusunda, ülkemizde ve hatta dünyadaki çevre politikalarına baktığımızda çevresel sorunların çözümünde sorumluluğun yerel yönetimlere paylaştırılması son derece önemlidir. Sorunları kaynağında çözmek ve geleceğe dair planlamalarını yapmak Yerel Çevre Eylem Planlarının önemini ortaya koymaktadır. Başka bir deyişle çevresel sorunların tespiti ve çözümünde, YEÇEP, yerel yönetimlerin rehberi ve yol haritasıdır. Ayrıca YEÇEP kısa, orta ve uzun vadeli çevresel eylem planlarını ortaya koyan bir strateji belgesidir. Bu belge, sayısallaştırılmış, nicel amaç ve hedefleri başarmaya yönelik açık ve net bir vizyonu açıklamaktadır. Bu kapsamda, Rize il merkezi için hazırlanan bu projenin temel amaçları;

1. Rize il merkezinde çevresel performans anlamında sürekli, ölçülebilen bir gelişme sağlamak,
2. Şehirdeki yaşam standardı üzerinde somut pozitif bir etki yaratmak
3. Eko-kent kriterlerinin şehir merkezinde sağlamak için bir rehber oluşturmak
4. Hibe ya da kredi sağlayıcısının, yatırımın çevre ve kentsel sürdürülebilirlikte iyileşmeler ve gelişmeler yaratacağı konusunda daha emin olması, fon tahsis etmede önemli bir kriter oluşturmak

2. RİZE YEÇEP SÜRECİ

Rize YEÇEP süreci, Rize Belediyesi Başkanlığı koordinatörlüğünde, belirlenen paydaşların katılımıyla Mayıs 2016’da başlatılmıştır. REC’in Türkiye temsilcileri tarafından Trabzon, Aksaray ve Mardin illeri için hazırlanan Yerel Çevre Eylem planları, Rize Çevre Eylem Planının ana referansları olmuştur. Her üç ilde hazırlanan çevre eylem planlarının metodolojilerinden faydalanılmıştır.

Rize Yerel Çevre Eylem Planları (YEÇEP), Rize halkının, çevre yönetimi politikalarına ve uygulamalarına katılımına imkan tanıyan bir planlama süreci olarak tasarlanmıştır. Bu süreç Rize’nin çevresel sorunlarının tespiti ve çözüm önceliklerini ve bu önceliklere en uygun eylem planın hazırlanmasını içermektedir. Bu süreçte kazanılan deneyim ve birlikte çalışma kültürü, planın yaşayan, şartlara göre dönüşen ve uygulanabilen bir plan olmasının ön koşuludur. Bu açıdan Rize’nin YEÇEP planlama sürecine üst düzey özen gösterilmiş ve her aşamanın katılımcı bir yaklaşımla ve şeffaf bir şekilde yerine getirilmesi sağlanmıştır.

YEÇEP sürecinde bir yandan çevresel sorunları tespit edilirken, diğer yandan mevcut çevre sorunlarına hali hazırda çözüm gerçekleştirilen veya gerçekleştirilmesi planlanan projeler sürece uygun şekilde dahil edilip entegre olunmuştur.

2.1. Vizyon

YEÇEP bir süreçten çok gelecek nesillere bırakılabilecek bir miras olmasının yanı sıra gelişen teknolojiye uygun olarak yeni çevre yönetimleri oluşturulabilecek, yeni tekniklerle daha hızlı ve ucuz çözümler getirebilecek şekilde nefes alıp yaşayacak bir kültür bir yaşam biçimi olarak düşünüldüğünden Rize’de kentsel eko-kent göstergelerini de barındıran bir vizyon ortaya konulmuştur.

Rize için yapılan ya da Rize’de yer alan kurumlar tarafından daha çok kurum özelinde hazırlanan ancak bir yandan da Rize vizyonuna ilişkin yaklaşımların ortaya konulduğu vizyon tanımlarına Tablo 1’de yer verilmiştir.

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

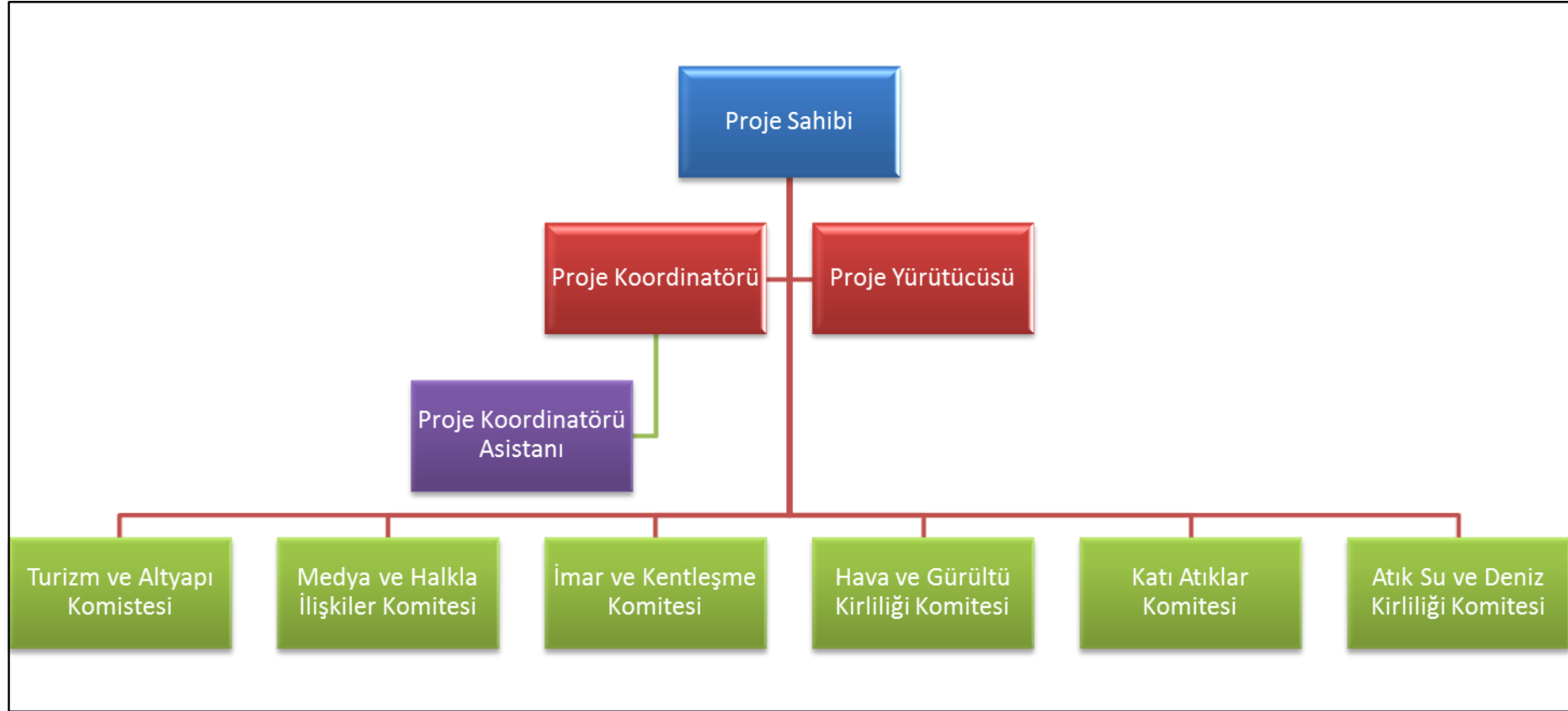
Tablo 1: Çeşitli Kurumlarca Rize için Yapılan Vizyon Tanımlamaları.

TR90 Bölge Planı Vizyonu	“Ekonomisi güçlü, yenilikçi ve rekabetçi, sosyal yönden gelişmiş ve bütünleşmiş, altyapısı tamamlanmış, sürdürülebilir çevre ve yüksek yaşam kalitesine sahip bir Doğu Karadeniz Bölgesi” olarak tanımlanmıştır.
Rize İl Özel İdaresi Vizyonu	Çağdaş, güvenilir, yerinden yönetim anlayışını yerleştirmiş kır-kent arasındaki farklılıkları en aza indiren, hizmet sunumunda kaliteyi esas alan; • Realist • İnsan odaklı • Öngörülü • İhtiyaçlara duyarlı, Bir kuruluş olmaktadır.
Rize Belediyesi Vizyonu	Doğal güzelliğini ve kültürel potansiyelini hayata geçiren kentlilik bilinci gelişmiş, yaşam kalitesi yüksek, Dünya'nın her yerinden insanların ziyaret etmeyi ve yaşamayı arzuladığı bir kent olmaktır.
Ordu-Trabzon-Rize-Giresun-Gümüşhane-Artvin Planlama Bölgesi 1/100.000 Çevre Düzeni Planının vizyonu	Kendisine yeten ve dışarıya hizmet verebilen, doğal güzellikleri ile eşsiz, erişilebilir Doğu Karadeniz.
DOKAP Planı	Bölgeyi ihracat ve turizm merkezi haline getirmek.
Kentsel Vizyon Platformu	Bölgesel vizyon; Kaçkarın eteklerinde bir kıyı kenti Kentsel Vizyon; Yeşille mavinin uyumu

Vizyon belirleme çalışmaları sonucunda Rize YEÇEP vizyonu aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

“Yaşanabilir bir doğal çevrede, toplumsal gelişime dayalı, sorunları kaynağında çözen ve çözüm üreten, kültürel zenginliklerini koruyan ve yaşatan, EKO-KENT RİZE.”

2.2. YEÇEP Örgütsel Yapı

Şekil 1 YEÇEP Örgütsel Yapı

2.3. YEÇEP Aşamaları

Beş aşamalı bir yaklaşımla çevre eylem planı hazırlanmıştır.

- 1. Hazırlık Aşaması:** Rize Belediye Başkanlığı önderliğinde YEÇEP merkez (çekirdek) çalışma komitesi belirlenerek, Türkiye de daha önce hazırlanan Trabzon, Mardin ve Aksaray Çevre Eylem Planları ve Balkan ülkelerinden biri olan Kosova Çevre Eylem Planları incelenmiştir. Rize YEÇEP'in hayata geçmesinde şüphesiz en büyük katkı bölge halkının olması gerçeği dikkate alınarak, Rize ilindeki sivil toplum örgütleri, resmi kurum ve kuruluş, dernekler, odalar, okul aile birlikleri, çevrecilerden oluşan paydaşlar belirlenmiştir. Paydaşları Birinci, ikinci ve üçüncü paydaşlar şeklinde sınıflandırılmıştır. Paydaş gruplarının katılımı ile merkez çalışma komitelerine bağlı çalışma komiteleri belirlenmiştir. Çalışma komiteleri oluşturulurken konusunda uzman, araştırmacı, bölgenin çevresel sorunlarını değerlendirip paydaşlara bilgi verebilecek, bilgi ve deneyim sahibi katılımcılar ön plana çıkmıştır. Çalışma komiteleri mevcut durum analizi yaparak, var olan veya gelecekte olabilecek çevresel sorunlarla ilgili planlamaları ve değerlendirmeleri yapmışlardır.

Birincil paydaşlar

Birinci paydaşlar Rize bölgesini doğrudan etkileyen ve bu yöreden doğrudan etkilenen kişi, grup, kurum ve kuruluşları kapsar.

- a) Rize'de yaşayan halk
- b) Özel sektör kuruluşları
- c) Sağlık Kuruluşları
- d) Eğitim Kurumları
- e) Rize Belediyesi İlgili Müdürlükleri
- f) Rize Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Rize İl Sağlık Müdürlüğü, İl Müftülüğü, Rize Orman Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, Rize İl Dernekler Müdürlüğü, Rize Emniyet Müdürlüğü, Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü.
- g) İlgili yerel yönetimler;
Ardeşen Belediyesi, Çamlıhemşin Belediyesi, Çayeli Belediyesi, Der pazarı Belediyesi, Fındıklı Belediyesi, Güneysu Belediyesi, Hemşin Belediyesi, İkizdere Belediyesi, İyidere Belediyesi, Kalkandere Belediyesi, Pazar Belediyesi, Rize Merkez Belediyesi
- h) Mahalle muhtarları, Yerel basın yayın organları,
Sanayi ve Ticaret odası, Sivil toplum kuruluşları,
Mimarlar Odası, Doğu Karadeniz Belediyeler Birliği,
Doğu Karadeniz Çevre Platformu, Karadeniz Doğa Federasyonu,

Karadeniz Çevrecileri, Çevre ve Kültür Girişimcileri Derneği,
Doğal ve Tarihi Değerleri Koruma Derneği, Tüm Kadınlar Derneği,
Şoförler Odası, Türk Anneler Derneği, Hayvan Hakları Derneği,
Rize Gönül elçileri, Minibüsçüler, Taksiciler gibi yerel sivil toplum örgütleri.

i) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi 16000 üzerindeki öğrencisi ve 1000 üzerindeki çalışanıyla birinci paydaşların önemli ayaklarından. Gerek bölgeyle ilgili yaptıkları çalışmalar, gerekse sürece sağlayacakları katkı ve kişilere kazandıracakları farkındalıklar açısından YEÇEP toplantılarında çok önemlidir.

j) Çay-Kur Genel Müdürlüğü

k) Yerel Medya

İkinci paydaşlar

İkinci paydaşlar bölgeyi dolaylı olarak etkileyen ve dolaylı olarak bölgeden etkilenen guruptur.

a) Ulusal Medya

b) Turistler ve Ziyaretçiler.

Üçüncü paydaşlar

Üçüncü paydaşlar daha çok ülke genelindeki kamu kurum ve kuruluşları ile ulusal sivil toplum örgütlerini kapsar.

a) Ulusal kamu kurum ve kuruluşları;

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı,
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı,
Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,
İçişleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı,
Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı,
Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı,
Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,
Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı.

b) Ulusal sivil toplum örgütleri;

Sürdürülebilir Şehirler Derneği (WRI)

Türkiye Doğal Hayatı Koruma Vakfı, Türkiye Milli Kültür Vakfı,

Türk Tanıtma Vakfı, Toplum Gönüllüleri Vakfı,

Temiz Enerji Vakfı, Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı,
Çağdaş Gazeteciler Derneği, Reklam Yaratıcıları Derneği vs.

2. **Amaç-Vizyon ve Göstergelerin Belirlenmesi Aşması:** Çalışma komiteleri ve paydaşlar tarafından Eylem Planının Vizyonunu ve amaçları belirlenmiştir. Bu aşamada, eylem planı hazırlama süresince izlenecek ilkesel yaklaşımın açıklık kazanması ve çalışma bütününde iç tutarlılığın oluşturulması uzun dönemde eylem planının sorgulanmasına katkı sağlayacak referans noktası noktaları tanımlanmıştır. Bu noktalar tanımlanırken Rize'nin sosyal yapısını içinde alacak **Kentsel Sürdürülebilirlik Göstergeleri**" den ziyade daha çok doğal çevre ve altyapı yatırımları ve uygulamaları kapsayan ve eylem planını vizyonu olan "**Eko-Kent**" Kriterleri temel alınmıştır (Tablo 2). Çevre dostu kent formları dikkate alınarak, Eko-Kent Kriterlerinden kent dokusu, ulaşım, enerji ve malzeme döngüsü göstergeleri de içine alan somut göstergeler eylem planının referans noktaları olarak kullanılmıştır.

Tablo 2 Ecocity Projesi Ekokent Kriterleri

	KRİTERLER	GÖSTERGELER
KAPSAM	Lokasyonu	Kentsel altyapı (mevcut potansiyel ve temel ihtiyaçlara ulaşılabilirlik) Arazi talebinin karşılanabilirliği (planlanacak alandaki, atıl alan, yeşil alan ve kentsel alan miktarı)
KENTSEL DOKU	Bina Yoğunluğu	Alan Yoğunluğu
	Çoklu kullanım	Toplam alandaki, konut alanı-konut dışı alan oranı Temel olanaklara erişim: Okul, çocuk bahçesi, bakkal, kasap, vb., eğlence alanları
	Kamusal alanlar	Büyüklüğü ve kalitesi
	Peyzaj alanı (ulaşılabilirlik ve yüzey kalitesi)	Yeşil alanlara ulaşılabilirlik (yeşil alanların yakınında yaşayan kişi sayısı) Outdoor alanların ekolojik kalitesi (ağaçlar, su ortamları, çimlik alalar, vb)
ULAŞIM	Ulaşım altyapısı	Özel araba trafiğinin azaltılması Karayollarının uzunluğu/çalışan nüfus Bisiklet yolları/çalışan nüfus
	Toplu taşıma araçlarına yakınlık	300 m lik bir çap içinde toplu taşıma ulaşabilme ya da duraklara 150 m mesafede olma
	Gürültü (Ulaşım akslarından kaynaklı gürültü)	Gündüz ve gece maruz kalınan gürültü miktarı Limitleri aşan gürültüye maruz kalan kişi sayısı
	Park alanları	Özel arabalarla ulaşım ve toplu taşıma ile ulaşımın karşılaştırılması
ENERJİ AKIŞI	Enerji ihtiyacı	Isınma, soğutma ve diğer amaçlar için maksimum enerji ihtiyacı
	Enerji Verimliliği	Kullanılan güneş enerjisi miktarı Isı yalıtımı
	Sera gazları emisyonu	Yenilenebilir enerji kaynaklarının payı Küresel ısınmaya katkısı (CO ₂ eq/yenilenemeyen enerji üretimi/MWh)
MALZEME DÖNGÜSÜ	Yapı malzemeleri	Minimum malzeme kullanımı, yenilenebilir, geri kazanılabilir ve yerel malzemelerin kullanımı
	Toprak hareketi	
	Su Yönetimi	Su kullanımını minimuma indirecek önlemler
SOSYO-EKONOMİK GÖSTERGELER	Sosyal altyapı	Sosyal altyapı indeksi-sosyal çeşitlilik ve entegrasyon
	Ekonomik altyapı	Ekonomik altyapı indeksi
	İş gücü ile ilgili konular	İş ve işsizlik oranları
	Rantabilite	Fayda maliyet analizi
SÜREÇLER	Bütüncül Planlama	Multidisipliner planlama ekibi Farklı senaryoların incelenmesi
	Halkın katılımı	halkın süreçlere katılımını ölçen indeksler ve katılımın kalitesi

Kaynak: (İŞILDAR, G.2014: SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi)

- 3. Mevcut Durum Analizi Aşması:** Bu aşamada, eylem planının temel alanı Rize Belediyesi sınırları ve bu alana etki eden fiziksel etkenleri de Rize iline bağlı merkez köyleri olarak belirlenmiştir. Mevcut durumun belirlenmesinde Rize’de algısal ve bulgusal mevcut durum başlıkları Tablo 3’te gösterildiği gibi altında ele alınmıştır.

Tablo 3 Mevcut Durumun Belirlenmesi

SORUN TESPİTİ	<u>Algısal</u> Anket, yüz yüze görüşme, 06.05.2016, 29.11.2016 ve 04.05.2017 tarihlerinde yapılan çalıştaylar.
	<u>Bulgusal</u> Bilimsel araştırma, proje, plan, rapor, Literatür çalışması, paydaşların belirlendiği sorunlar
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	<u>Algısal</u> Anket, yüz yüze görüşme, 06.05.2016, 29.11.2016 ve 04.05.2017 tarihlerinde yapılan çalıştaylar.
	<u>Bulgusal</u> Bilimsel araştırma, proje, plan, rapor, Literatür çalışması, paydaşların belirlediği çözüm önerileri

- 4. Değerlendirme aşaması;** Bu aşamada, anket verileri, literatür taramaları çerçevesinde Rize’nin temel çevresel sorunları tespit edilmiş ve çözüm önerileri değerlendirme çalışmaları yapılmıştır. Bu aşamada Rize ilinde tespit edilen temel çevresel sorunlar şunlardır.

Tablo 4 Rize'nin Temel Çevresel Sorunları

İmar ve Kentleşme Sorunları
Alınan plan kararlarında kent silüetine dikkat edilmemesi
Arazilerin parçalı ve küçük olması
Arsa stokunun yetersiz oluşu
Arsa temininde zorluk ve fiyatların yüksek oluşu
Belediyemizin imar programının olmaması
Binaların ve adaların kuzey güney hattında konumlanmaması.
Bölgeye kimlik kazandıran bitki ve yörede yetişen meyve ağaçlarının yeterince korunamaması.
Dağınık yerleşme ve arazi kullanımı.
Derelerin tahrip edilmesi, dere ve taşkın yataklarındaki kontrolsüz yapılaşmalar
Ekolojik mimarinin, projelendirme yaparken tasarıma entegre edilmemesi ve ekolojik çözümlerin alan kaybı olarak görülmesi.
İmar Kanunun 18. madde (arsa ve arazi düzenlemesi) uygulamasının yetersiz düzeyde yapılması.
İmar planı değişikliklerinde yoğunluk artışlarının yapılması
İmar planı notlarının yetersiz ve güncellenmemiş olması
Kaçak yapılarla ilgili kontrollerin yetersizliği ve denetimsizlik
Kentsel dönüşümün bölgesel ve topografik etkiler gözetmeksizin planlara işlenmesi
Mevcut imar planının projeksiyon yılını doldurmuş olması
Mevcut nazım imar planının yetersiz düzeyde olması
Mimari projelerde görsel kaliteye yeterince dikkat edilmemesi
Nüfus, araç ve ulaşım yoğunluğunun artması, otoparkların yetersizliği ve bu soruna işlevsel çözümler bulunamaması
Parsel bazlı yapılan imar planı değişiklikleri
Sahil dolgu alanındaki rekreatif alanların işlevsel tasarlanmaması
Subasman kotlarının yoğunluk dikkate alınarak verilmemesi
Şehir altyapısının kalıcı bir şekilde çözüme ulaştırılamaması ve sonradan yapılan lokal müdahalelerin ardından meydana gelen görüntü kirlilikleri.
Şehir içerisinde büyük parklar yoktur.
Şehir içerisinde kuzeyden güneye doğru hava akımı saplayacak hava koridorları yoktur.
Şehir içerisinde yol kademelenmesi yoktur ve ayrıca 1. Derece yollar azdır.
Şehir içerisindeki rekreasyon alanları yetersiz ve uygun şekilde tasarlanamamıştır.
Şehrin yüksek yerlerinde yüksek katlı imar uygulamaları
Tarihi dokunun bilinçli bir şekilde korunamaması, koruma altına alınmış tarihi yapılara yaklaşma mesafesinin yetersiz olması, belirlenen bölgenin ve çevresinin de gerektiği gibi korunamaması.
Tevhit ve ifraz işlemlerinde planlamaya dikkat edilmemesi
Topografik yapıya uygun şekilde yapılaşma yapılamamaktadır.
Üretim yapan ticaret alanlarının şehir merkezinin içinde olması.
Üst ölçekli plan kararlarının dikkate alınmaması
Yeşil alanların amaç dışı kullanımı ve imara açılması
Yöresel mimarinin, mimarlar tarafından doğru yorumlanamaması, 'Yöresel Mimari'nin hem bina tasarımı, hem de yakın çevre ilişkisi kurularak çözümlenmemesi.

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Atıksu, Su ve Deniz Kirliliği Sorunları
Bazı ilçelerde küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması.
Bu sorunların çözümüne yönelik eylemlerin planlanmasına geçilmeden önce Rize ilini ilgilendiren tüm mevcut yasal planlar ele alınarak aşağıdaki temel sorulara cevap aranmıştır:
Fosseptik çukurların sağlıklı bir şekilde inşa edilmemesi.
Havza bazlı entegre su yönetimi uygulamalarına geçilememesi.
Mevcut arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması.
Mevcut planlama çalışmaları ortaya konan sorunların hangilerine, nasıl çözüm getiriyor?
Mevcut planlama çalışmalarının getirdiği çözüm kararlarına destek olacak başka eylemlere ihtiyaç var mı?
Mevcut planlama çalışmalarının getirdiği çözümlerin çevresel açıdan daha sürdürülebilir alternatiflerini ortaya koymak mümkün müdür?
Mevcut sanayinin atıksularını arıtmaması.
Su yönetimindeki yasal düzenlemeden kaynaklanan çoklu yönetim pratiği ve çoklu yetki mekanizmasına istinaden sorumlulukların kurum ve kuruluşlar nezdinde belirsizlik arz etmesi.
Tarımda kullanılan pestisitler, gübreler vb.nin yer altı ve yüzey sularına karışarak içme ve kullanma suyunu olumsuz etkilemesi.
Tarımsal kaynaklı kirliliğin alıcı ortamı ve insan sağlığını etkilemesi.
Yerleşim yerlerinde kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması.
Yerleşim yerlerindeki evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması.
Zirai faaliyetler ve kimyasal gübre kullanımı.
Hava ve Gürültü Kirliliği Sorunları
Araç kaynaklı gürültü ve trafikten kaynaklı gürültü kirliliği
Araçlardan kaynaklanan gürültü sorunu (ses yapsın diye takılan egzozlar/motorlar) yüksek sesle müzik dinleme alışkanlığından kaynaklanan gürültü
Binalarda ki yakma sistemlerinden kaynaklı hava kirliliği
Eğlence yerleri ve düğün salonlarından kaynaklanan gürültü
Gürültü kirliliği için sağlıklı çevresel limit ölçümü ve gürültü risk haritası bulunmamaktadır.
İlimiz Merkez İlçesine bağlanan Gündoğdu Belediyesi yerleşimlerinde ithal ve yerli kömür kullanımı olmasından ötürü ilimizin en büyük hava kirletici kaynaklarından biridir.
İmalat yerleri ve fabrikalardan kaynaklanan gürültü
Kış mevsiminde özellikle soba ve kaloriferlerin yakıldığı sabah ve akşam saatlerinde hava kirliliği artmaktadır.
Kornalı düğün konvoylarından kaynaklı gürültü
Sera gazı salınımları giderek artmaktadır.
Şehir içinde gürültü kirliliği vardır.
Şehir içinde hava sirkülasyonu kısıtlanmış olup yeşil alan istenilen düzeyde değildir.
Taşıtlardan kaynaklanan egzoz gazı hava kirliliği yaratmaktadır.
Uluslararası yol hükmünde olan Karadeniz Sahil Yolun da kara taşıtlarının kullandığı fosil yakıtların hava kirliliğine direkt maruz bırakmaktadır.

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Katı Atıklar Komitesi Sorunları
Açık alanlara dökülen atık lastikler problem (yangın vs) teşkil etmektedir.
Ambalaj atık konteyner sayısının yetersiz olması
Ambalaj atıkları için mevzuatın gerektirdiği yeterlikte bir yönetim sistemi bulunmamaktadır.
Ambalaj atıklarının diğer atıklardan ayrıştırılmaması
Atık akülerin bir kısmı hurdacılar tarafından toplanmaktadır.
Atık lastikler için uygun depolama alanı yoktur.
Atık yağ geri kazanım firmalarının il dışından gelmesi ile kaynaklı olarak atık yağlar düzenli bir şekilde toplanamamaktadır.
Bitkisel atık yağlar için hanelere yönelik yeterli ve yaygın bir yönetim sistemi bulunmamaktadır.
Elektrik ve elektronik atıklar için bir yönetim sistemi yoktur.
Evsel atıklar kaynağında ayrıştırılmamakta; bu da katı atıkların hacmini arttırmakta ve düzenli depolama tesisinin ömrünü kısaltmaktadır.
Hafriyat atıkları gelişigüzel derelere ve arazilere dökülmektedir.
Hafriyat atıkları için uygun depolama alanı bulunmamaktadır.
Kimyasal gübre kullanımından kaynaklanan toprak ve su kirliliği oluşmaktadır.
Köylerden (merkez) kaynaklanan evsel atıklar derelere atılmaktadır.
Tarım ilaçlarının ambalaj atıkları için bir yönetim sistemi yoktur.
Tehlikeli atıklar bertaraf ve geri kazanım tesislerine yeterince gönderilememektedir.

Durum tespiti yapılırken incelenen rapor ve araştırmalar

- Rize Doğa Turizmi Master Planı 2014 –2023
- Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu (2014)
- Rize Belediyesi Stratejik Plan Raporu 2015-2019
- DOKA Bölge Planı
- DOKAP Planı
- Ordu, Trabzon, Rize, Giresun, Gümüşhane, Artvin Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Plan Raporu
- Çevre ve Şehircilik Rize İl Müdürlüğü Çevre Durum Raporları
- Rize İl Özel İdaresi Stratejik Plan Raporu 2014-2018
- Trabzon Yerel Çevre Eylem Planı Raporu
- Mardin Yerel Çevre Eylem Planı Raporu
- Aksaray Yerel Çevre Eylem Planı Raporu
- Kosova Yerel Çevre Eylem Planı Raporu
- Belediyeye gelen istek, şikayet ve öneriler

5. Yerel Çevre Eylem Planı üretilmesi Aşması:

Rize'nin öncelikli çevre sorunlarının tespit edilmesi, çevresel sorunların çözümünde ihtiyaç duyulacak faaliyetlerin belirlenmesi ve Rize'nin Eko-Kent kriterlerine sağlanmasına yönelik eylemlerin tanımlanması sağlanmıştır. Eylemlerin belirlenmesi sürecinde, planlama sürecinin bütününde kademe kademe ilerleyerek katılımcı tekniklerin kullanılmasıyla elde edilmiş olan çözüm önerileri listesi, yerel çevre eylemlerinin temelini oluşturmuştur. **Eylem planı , Eylem, Eylemin Uygulanış Şekli, Beklentiler, Süre, Eylemi Yapacak Kuruluş, İşbirlikçi kuruluş ve Göstergeler olarak tanımlanmıştır.** Eylemlerin maliyet ve mali kaynakları tespit edilmemiş, eylem maliyetleri ve kaynakların belirlenmesi ayrı bir uzmanlık çalışması gerektiğinden eylemi gerçekleştirecek kuruluşun belirlenmesinde daha doğru bir yaklaşım olarak düşünülmüştür. Rize Yerel Çevre Eylem Planı'nda yer alan eylemlerin büyük bir bölümü yerel ölçekte gerçekleştirilebilir eylemler olarak tasarlanmıştır. Ancak bazı eylemlerin merkezi yönetim ile yerel yönetimin birlikte yürütebileceği özelliğe sahiptir. Bu eylemlerde YEÇEP kapsamında değerlendirilmiştir. RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANININ bir başka özelliği de; yalnızca doğal çevre ve altyapı yatırımları ve uygulamaları kapsamaktadır. Ekonomi, sosyal adalet gibi alanlarda eylem önerileri geliştirilmemiştir. Eylemler daha çok Rize'nin çevre kalitesini iyileştirilmesine odaklanmıştır.

Rize Yerel Çevre Eylem Planı, yukarıda bahsedilen özellikler kapsamında;

Tablo 5 Amaç ve Hedefler Listesi

Amaç 1. Su kirliliğini önlemek, su kalitesini yükseltmek ve deniz ortamını korumak	
Hedef 1.	Atıksu arıtma sisteminin kurulması
Hedef 2.	Kara ve deniz kaynaklı kirleticileri azalmak için; kıyı tesislerine ilişkin acil müdahale planlarının oluşturulması, Rize il kıyıları için deniz çöpleri eylem planının hazırlanması
Hedef 3.	Rize kıyılarındaki deniz ve akarsu havza alıcı ortamlarında düzenli izleme ağların kurulması ve yaygınlaştırılması
Hedef 4.	Kentsel su tüketiminde verimlilik ve su yönetimi
Hedef 5.	Temel su kaynaklarının kirlilik odaklarının tespit edilerek önlem alınması
Amaç 2. Hava kalitesinin iyileştirilmesi, sürdürülebilir hava kalitesinin sağlanması ve gürültü kirliliğinin önlenmesi	
Hedef 6.	2018 yılına kadar Rize belediyesi sınırları içindeki binaların %95'inde doğal gazın geçilmesi
Hedef 7.	2025 yılına kadar taşıtlardan kaynaklanan hava kirliliğinin, gürültünün ve sera gazı salımlarının azaltılması
Amaç 3. Gürültü kirliliğinin önlenmesi ve gürültünün kentte yaşayanlar üzerindeki olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi	
Hedef 8.	Mevcut veya planlanan karayolları ve diğer kaynaklardan kaynaklanan gürültünün kent halkının üzerindeki olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Amaç 4.	
Rize il merkezindeki ulaşım ve enerji kullanımını eko-kent kriterlerine eriştirilmesi	
Hedef 9.	Şehir ulaşım ağının eko –kent kriterlerine sağlanması
Hedef 10.	Şehir merkezi enerji kullanımını eko-kent kriterlerine sağlanması
Hedef 11.	Şehir İçi yaya ve bisiklet ulaşımının geliştirilmesi
Hedef 12.	Şehir içinde Trafik düzeninin iyileştirilmesi
Hedef 13.	Rize'de Toplu taşımanın geliştirilmesi
Hedef 14.	Kentsel enerji kullanımı (binalarda ısıtma, aydınlatma vb.) ve ulaşımdan kaynaklanan hava kirliliğinin azaltılması
Hedef 15.	Başta güneş enerjisi olmak üzere kentin potansiyel yenilenebilir enerji kaynaklarının kapsamlı araştırılması ve geliştirilmesi
Hedef 16.	Binalarda, ulaşımda ve sanayide enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı ve iklim değişikliği ile mücadele konularında pilot uygulamalar ve altyapının geliştirilmesi
Hedef 17.	Yenilenebilir enerji konusunda toplumda bilinç ve farkındalık artırılması
Hedef 18.	Sürdürülebilir kent yönetimi anlayışının Rize Belediyesi ve diğer belediyelerde yerleştirilmesi
Hedef 19.	Binalarda ısı kaynaklı enerji kaybının önlenmesi
Amaç 5.	
Rize’de atık ekonomisi (sektörü) oluşturulması ve atıkların çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi/önlenmesi	
Hedef 20.	Rize kentinde üretilen atıkların en aza indirilmesi ve depolama alanının ömrünün uzatılması
Hedef 21.	Toplama sisteminin geliştirilmesi
Hedef 22.	2018 yılı sonuna kadar hafriyat ve inşaat atıkları yönetim sisteminin kurulması
Hedef 23.	2020 yılı sonuna kadar merkeze bağlı köylerde etkin, verimli ve sürdürülebilir şekilde çalıştırılan bir katı atık yönetim sisteminin kurulması
Hedef 24.	2019 yılına atık akülerin usulüne uygun şekilde toplanıp bertaraf edilir hale getirilmesi
Hedef 25.	2018 yılı sonuna kadar Rize kentinde elektronik atık toplama ve bertaraf sistemi kurulması
Hedef 26.	Tehlikeli atıklar için bir toplama ve bertaraf sistemi kurulması
Hedef 27.	Evlerden kaynaklanan bitkisel atık yağların çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi için bir sistem kurulması
Hedef 28.	Atık lastiklerin toplanması, taşınması ve depolanması
Hedef 29.	Motor yağlarının geri dönüşümü
Hedef 30.	Plastik poşet kullanımının sınırlandırılması
Hedef 31.	Legal olmayan katı atık bertaraf yöntemlerin önlenmesi
Amaç 6.	
Sürdürülebilir turizm ve marka şehir olmak	
Hedef 32.	Tanıtım ve markalaşma çalışmaları yapmak
Hedef 33.	Sürdürülebilir turizm gelişimine için ihtiyaç duyacağı nitelikli işgücü kapasitesi artırmak
Hedef 34.	Rize il merkezindeki turizm potansiyelinin ve taşıma kapasitesinin belirlenmesi
Hedef 35.	Rize’de turistlerin uzun süre konaklatılması
Amaç 7.	
Şehrin tarihini korumaya yönelik çalışmalar yapmak	
Hedef 36.	Şehrin Kültürel Dokusunu Korumaya Yönelik Tedbirlerin arttırılması
Amaç 8.	
Rize kent estetiğinin geliştirilmesi	
Hedef 37.	Kent estetiğinin geliştirilmesi, sokakların güzelleştirilmesi
Amaç 9.	

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Barınma (Konut) Kalitesinin İyileştirilmesi	
Hedef 38.	Bina yapım ve onarım süreçlerinin iyileştirilmesi
Hedef 39.	Konut bölgelerinde ortak yaşam kalitesinin arttırılması
Hedef 40.	Konut yetersizliğine tedbirler geliştirilmesi
Amaç 10. Rize'nin Yeşil İmajının Korunarak Geliştirilmesi	
Hedef 41.	Rize Belediyesi yeşil alan uygulama çalışmalarının geliştirilmesi
Hedef 42.	2018 yılı sonuna kadar kent peyzajının coğrafi koşullar ve yöresel özellikler gözetilerek geliştirilmesi, kentsel açık alan kullanımının artırılması
Amaç 11. İzleme	
Hedef 43.	Eylem Planı İzleme Raporlarının oluşturulması

başlıkları altında tanımlanan 11 temel amaç doğrultusunda tespit edilmiş sorunların giderilmesine yönelik 43 hedefe hizmet eden 160 yerel ölçekli eylemden oluşmaktadır. Planlanan eylemlerin 131 tanesini gerçekleştirmekte sorumlu kuruluş Rize Belediyesi'dir. Diğer eylemler ise 29 kurumun sorumluluk alanında yer almaktadır. Eylemlerin gerçekleştirilmeye başlanması için üç uygulama dönemi öngörülmüştür:

- Kısa vade (3 yıla kadar),
- Orta vade (3-6 yıl arası),
- Uzun vade (6- yıl ve sonrası).

Kısa, orta ve uzun vade tanımlaması yapılırken, sorunların öncelikleri ve çözümü için gerekli süreyi dikkate alınmıştır. Ancak bu planın uygulanmasında yerel sahiplik kadar politik sahipliğin de öneminin büyük olduğu gerçeği de bilinmektedir. Bu yüzden politik desteğin ihtiyaç olduğu apaçık bir gerçektir.

Eylemlerin büyük çoğunluğunu gerçekleştirecek olan Rize Belediyesi'nin, YEÇEP'i bir Belediye Meclis Kararı ile onaylaması ve kurumsal stratejik planını yenilerken YEÇEP'ten yararlanması ve YEÇEP'i Stratejik Planına dahil etmesi uygulamayı güvence altına alacaktır. Bu kapsamda eylem planının amaçlarından biri olan eylem planı izlenmesi, eylem planını başarılı kılacağı düşünülmektedir. Ayrıca tüm paydaşların eylem planının sahiplenmesi eylem planının başarılı olmasına katkı sağlayacaktır. Eylem planı içerisindeki Arge ve inovatif çalışmalar üniversite tarafından yürütüleceği öngörülmektedir.

3. ATIKSULAR, SU VE DENİZ KİRLİLİĞİ

Su hayatın temel taşı, kültürü, üretimi, yenilenebilir enerjisi olmasının yanı sıra aynı zamanda yaşam alanları ve hayatımız için bir tehdittir. Su sınır tanımaz ve dolaşım halindedir, sürekli olarak yenilenmiş durumdadır. Ancak su sonsuz bir kaynak değildir ve bu nedenle özel bir koruma gerektirmektedir.

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Amaç 1 Su kirliliğini önlemek, su kalitesini yükseltmek ve deniz ortamını korumak

Hedef 1 Atıksu arıtma sisteminin kurulması

Eylem No	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
1.	Rize merkez ilçesinde programda olan atıksu arıtma sisteminin kurulması	Atıksu arıtma sisteminin kurulmasının takibi	Deniz kirliliğini önlemek	Kısa	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Atıksu arıtma hizmeti/nüfus oranı
2.	Tamamlanması ve yenilenmesi gereken kanalizasyon şebekesinin tespiti, projelendirmesi	İçme ve kullanma suyu ile kanalizasyon şebekesi sisteminin proje kapsamında tertip edilerek yeniden incelenmesi.	Su kaybının en aza indirgenmesi Toprak ve su kirliliğinin önlenmesi	Orta	Rize Belediyesi	Firmalar	Yenilenen kanalizasyon uzunluğu
3.	Merkez arıtma tesisinden faydalanamayacak mahalle/köylerde paket arıtma tesislerinin kurulması	Paket arıtma sistemi kurulacak alanların tespiti ve maliyet hesabı Tesislerin projelendirilmesi	Havzaların kirlenmesinin önlenmesi Kıyıların korunması	Uzun	Rize İl Özel İdaresi	Rize Belediyesi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2020 kadar önerilecek proje sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

4.	İşletmelerde arıtma tesislerin kurulması	Atıksu üreten işletmelerin tespiti Tespit edilen işletmelerde atıksu arıtma tesisin kurulmasının zorunlu hale getirilmesi ve denetlenmesi	Su ve deniz kirliliğinin önlenmesi	Orta	Rize Belediyesi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Firmalar Akredite laboratuvarlar	Arıtma tesis sayısı Denetim sayısı
----	--	--	------------------------------------	------	---	-------------------------------------	---------------------------------------

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 2 Kara ve deniz kaynaklı kirleticileri azalmak için; kıyı tesislerine ilişkin acil müdahale planlarının oluşturulması, Rize il kıyıları için deniz çöpleri eylem planının hazırlanması

Eylem No	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
5.	Kara ve deniz kaynaklı kirleticilerin oranı azaltılarak deniz suyu kalitesinin artırılmasını sağlamak	Acil müdahale planların hazırlanması Deniz çöpleri eylem planlarının hazırlanması	Deniz kirliliğini önlemek	Orta	Rize Belediyesi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü RTEÜ	İşletme sahipleri Liman müdürlüğü	İştirak eden kıyı tesis sayısı Eylem plan sayısı
6.	Rize kıyılarında mavi bayrak alanlarının oluşturulması	Mavi bayrak alanların tespit edilmesi, ve müracaat edilmesi Mavi bayrak alanlarında analizlerin yapılması	Rekreasyon alanların oluşturulması	Kısa	Rize Belediyesi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü RTEÜ	TÜRÇEV	Tespit edilen alan sayısı Mavi bayraklı alan sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 3 Rize kıyılarındaki deniz ve akarsu havza alıcı ortamlarında düzenli izleme ağların kurulması ve yaygınlaştırılması

Eylem No	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
7.	Kirlilik ve kalite izleme ağları ve veri yönetim sistemleri oluşturulacaktır.	Deniz ve akarsu havzası alıcı ortamlarında kirlilik ve kalite izlenmesi yapılması Düzenli izleme ağları ve veri yönetim sistemleri oluşturulması	Deniz suyu kalitesini artırmak	Kısa	Rize Belediyesi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü RTEÜ		Denizlerde bütünleşik kirlilik izleme istasyon sayısı. Deniz ve akarsu Havzası alıcı ortamlarında kirlilik ve kalite izleme faaliyeti sayısı
8.	Atık su deşarjlarının izlenmesi	Desarj noktalarında düzenli analizlerin yapılması	Deniz suyu kalitesini artırmak	Kısa	Rize Belediyesi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü RTEÜ	Akredite laboratuvarlar	Yetkili çevre laboratuvarlarında gerçekleştirilen yerinde inceleme ve denetim sayısı Çevre matrislerinde numune alma, standart, ölçüm ve analiz metodu kapsamında verilen eğitim sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 4 Kentsel su tüketiminde verimlilik ve su yönetimi

Eylem No	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
9.	Kentsel su kesintisi ve kayıp kaçakların önlenerek verimliliğin artırılması ve sağlık göstergelerinin korunması .	İçme suyu ve kanalizasyon şebeke sisteminin uzaktan kontrollü sistemle izlenmesi ve yönetilmesi.	Kaliteli içme suyu ve su verimliliğinin artması	Orta	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı firmalar	2020 de asbesti boruların tamamen kullanım dışına bırakılması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 5 Temel su kaynaklarının kirlilik odaklarının tespit edilerek önlem alınması

Eylem No	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
10.	Kale Deresi ıslah uygulamaları			Uzun	DSİ Bölge Müdürlüğü	Rize Belediyesi	2019 yılı sonunda Kale Deresi su kalitesi göstergelerinin yönetmelik eşik değerlerine çekilmesi
11.	Daha önce üstü kapatılmış olan tüm derelerin açılması,			Uzun	DSİ Bölge Müdürlüğü	Rize Belediyesi	2023 yılı sonuna kadar üstü açılan derelerin oranı
12.	Önemli vadilerin doğal koridorlar olarak yeniden düzenlenmesi			Kısa/Orta	Rize Belediyesi	TOKİ DSİ Peyzaj Mimarları Odası Şehir Plancıları Odası Karayolları Bölge Müdürlüğü	2020 yılı sonuna kadar en az 1 vadinin iyileştirilmesi

4. HAVA VE GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

Temiz bir hava insan yaşantısı için hayatı bir değere sahiptir. Endüstri devrimi ile beraber insan aktiviteleri sonucunda ne yazık ki solumuş olduğumuz hava kalitesinde azalma gerçekleşmiştir. Hava kalitesinin getirmiş olduğu sağlık problemleri son yıllarda toplumun iklim değişikliği, ozon tabakasındaki değişimler gibi konularda endişeleri arttırmıştır.

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Amaç 2 Hava kalitesinin iyileştirilmesi, sürdürülebilir hava kalitesinin sağlanması ve gürültü kirliliğinin önlenmesi

Hedef 6 2018 yılına kadar Rize Belediyesi sınırları içindeki binaların %95'inde doğal gazla geçilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
13.	Kazanı, kazan dairesi ve bacası standartlara uygun olmayan binalardaki sistemin öncelikle doğal gazla dönüştürülmesi	Resmi binalar da dahil olmak üzere, Rize'deki bütün binaların kazanlarının, kazan dairelerinin durumunun, bacalarının kazana uygunluğunun yerinde incelenip uygun olmayanların tespit edilmesi Bu binaların doğal gazla öncelikli olarak geçmesi gereken binalar olarak belirlenmesi Bu binaların öncelikli olarak doğal gaz sistemine geçmelerinin zorunlu tutulması	Sorunlu binalarda kalorifer sistemini doğal gazla dönüşümüyle yenileyerek hava kirliliğine etkilerinin azaltılması	Kısa	Çevre ve İl Şehircilik İl Müdürlüğü	Rize Belediyesi Makina Mühendisleri Odası İl Mahalli Çevre Kurulu	2018 yılında İl Mahalli Çevre Kurulu Kararı kapsamında olan binalardan bir yıl içinde doğal gazla dönüştürülen bina sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

14.	Hava kirliliğine etkisi yüzünden doğal gaz kullanması zorunlu tutulacak mahalle ve binalarda doğal gaz kullanımına geçilmesi	Doğal gaz geçme sürecinde öncelikli alanların ve binaların belirlenmesi Doğal gaz geçişin bu alanlarda/binalarda zorunlu hale getirilmesi Resmi binaların öncelikli olarak doğal gaz geçişinin sağlanması	Rize'nin hava kalitesini etkileyen bölgelerin hava kirliliğine etkilerinin doğal gaz dönüşümüyle azaltılması	Kısa	İl Mahalli Çevre Kurulu Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018 yılında İl Mahalli Çevre Kurulu kapsamında olan binalardan bir yıl içinde doğal gazla dönüştürülen bina sayısı
15.	Rize genelinde doğal gaz kullanımına geçilmesi için teşvik araçlarının belirlenmesi	Doğal gaz ısıtma sistemleri üreticileri, bankalar, belediyeler gibi aktörleri bir araya getirerek uygun finansman (kredi) seçenekleri üretilmesi için önayak olunması	Doğal gaz kullanımıyla ısıtma kaynaklı hava kirliliğinin azaltılması	Kısa	Rize Belediyesi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Karadeniz Doğal Gaz Dağıtım Şirketi	2018 yılında İl Mahalli Çevre Kurulu kararı kapsamında olan binalardan bir yıl içinde doğal gazla dönüştürülen bina sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 7 2025 yılına kadar taşıtlardan kaynaklanan hava kirliliğinin, gürültünün ve sera gazı salımlarının azaltılması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
16.	Kentte trafikten kaynaklanan hava ve gürültü kirliliğini azaltan ve kentsel yaşam kalitesini artıran tedbirlerin belirlenerek uygulanması	Ulaşım yönetim planının hazırlanması ve belediye meclisince onaylanması	Kent içi ulaşımın emniyetli, konforlu ve çevre dostu olarak sağlanması; ulaşım da harcanan sürelerin kısaltılması Belediye personelinin hava kalitesi izleme, envanter oluşturma ve modelleme üzerine eğitilmesi Halkın kısa mesafelerde yürüyüş ve bisiklet kullanımına özendirilmesi	Kısa Orta	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı RTEÜ STK'lar'lar	Her kesimden, çok çeşitli ve çok sayıda paydaşın katılımıyla ulaşım yönetim planının hazırlanması ve belediye meclisince onaylanması
17.	Trafikten kaynaklanan hava kirliliğinin	Trafikten kaynaklanan azot	Rize'de yaşanan trafikten kaynaklanan hava	Orta	Çevre ve Şehircilik İl	Rize Belediyesi	2020 yılından itibaren azot oksitler

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

	izlenmesi	oksitler, hidro karbonlar, ozon, benzen, karbon monoksit gibi kirleticiler için kritik noktalara izleme istasyonları kurulması	kirliiliğinin boyutları konusunda nesnel bilgi sahibi olunması İzleme sonuçlarına göre Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nde yer alan tedbirlerin uygulanması		Müdürlüğü		ve ozon ölçümleri periyodik olarak yapılmaya ve veri tabanına işlenmeye başlanması
18.	Toplu taşıma ve kamu araçlarından kaynaklanan kirliliğin azaltılması	Belediye araçları için bakım onarım atölyelerinin iyileştirilmesi	Belediyeye ait otobüs ve diğer motorlu taşıtlardan kaynaklanan emisyon ve gürültünün azaltılması	Orta	Rize Belediyesi		2020 yılı sonuna kadar toplu taşıma ve kamu araçlarında düşük emisyonlulara geçen araç sayısı
19.	Belediye araç parkının yaş ortalamasının düşürülmesi	Belediyeye ait otobüslerden kaynaklanan emisyon ve gürültünün azaltılması		Kısa		Rize Belediyesi	2018 yılı sonuna kadar belediye araç parkında 5 yaşından yaşlı araç kalmaması
20.	Alternatif yakıtlı araçların toplu	Belediyeye ait otobüslerden		Kısa		Rize Belediyesi	2018 yılında Rize'de toplu

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

	taşımada ve kamu hizmetinde kullanılmasının etüt edilmesi	kaynaklanan emisyon ve gürültünün azaltılması					taşımada kullanılabilecek alternatif yakıtlı araçlar hakkında bir rapor yayınlanması
21.	Rize Belediyesinin hizmetlerinde sera gazı emisyonlarını azaltıcı tedbirler alması	Rize Belediyesinin karbon ayak izini hesaplayabilir hale gelmesi	Rize Belediyesinin yürüttüğü faaliyetleri sırasında atmosfere saldıgı sera gazı emisyonlarını hesaplayabilir kapasiteye gelmesi	Orta	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü RTEÜ	Rize Belediyesi personelinen en az 2 kişi 2023 yılı sonuna kadar karbon ayak izini hesaplamayı öğrenmesi
22.	Rize Belediyesinin kendi sera gazı emisyonlarını azaltmak üzere bir eylem planı hazırlaması		Sera gazlarının azaltılması konusunda belediyenin diğer kuruluşlara önderlik etmesi	Kısa	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü RTEÜ	2019 yılı sonuna kadar Rize Belediyesi kendi sera gazı emisyonlarını azaltmak üzere bütün birimlerin katılımıyla bir eylem planı hazırlanması
23.	Rize Belediyesinin sera gazı		Rize Belediyesinin faaliyetleri sonucu ortaya	Uzun	Rize Belediyesi		2020 yılının sonu itibariyle Rize

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

	emisy on azaltma eylem planını uygulamaya koymas ı		çıkan sera gaz ı emisyonlarının tedricen azaltılmaya başlanmas ı				Belediyesi karbon ayak izi %10 azaltılması
24.	Rize Belediyesinin emisyon azaltımı ve iklim değişikliğine uyum konusunda halka yönelik bilinçlendirme kampanyası düzenlemesi		Halkın sera gaz ı emisyonlarının azaltılması, su tasarrufu, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine (lokal hızlı yağışlar, seller, vb.) uyum sağlanması konularında bilgilendirilmesi, farkındalık yaratılması	Kısa	Rize Belediyesi	STK'lar	Kampanya sayısı Eğitim sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Amaç 3 Gürültü kirliliğinin önlenmesi ve gürültünün kentte yaşayanlar üzerindeki olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi

Hedef 8 Mevcut veya planlanan karayolları ve diğer kaynaklardan kaynaklanan gürültünün kent halkının üzerindeki olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
25.	Rize kentinde gürültü durumu hakkında verilerin düzenli olarak toplanıp erişilir hale getirilmesi (yayınlanması)	Gürültü haritalarının hazırlanması	Rize kentinde gürültü sınır değerlerinin aşılp aşılmadığını göstermek gayesiyle, belirlenen alanlarda etkilenen kişi ve maruz kalan konut sayısı da dahil olmak üzere, mevcut veya gelecekte ortaya çıkabilecek gürültü durumu hakkındaki verilerin gürültü göstergesi kullanılarak fiziksel harita üzerinde standartlara uygun olarak belirtilmesi	Kısa	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü KTÜ Ulaştırma Bakanlığı	2019 yılının sonuna kadar Rize'nin gürültü haritası çıkarılması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

26.	Gürültü verilerine (gürültü haritası) dayanarak ulaşım ve işyeri kaynaklı gürültü kirliliğine çözüm getiren tedbirlerin belirlenerek uygulanması	Gürültü haritasına bağlı olarak eylem planının hazırlanması	Rize’da sahil karayolu, şehir trafiği, havaalanı ve avm’lerin klimaları gibi sürekli gürültü kaynaklarının kentte yaşayanlar üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin en aza indirilmesi	Orta/Uzun	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Sivil toplum örgütleri Ulaştırma Bakanlığı KTÜ	Gürültü eylem planının hazırlanmasına her kesimden, çok çeşitli ve çok sayıda paydaş katılması, gürültü eylem planında hazırlanan gürültü haritaları da göz önünde bulundurularak karayolları, demiryolları, tramvay ile yerüstünden geçen metro yolları, havaalanları, limanlar ve endüstri tesisleri ve/veya eğlence yerleri, imalathane ve benzeri gürültü kaynaklarının bulunduğu alanları kapsayan, gürültü seviyesinin düşürülmesi de dahil
-----	--	---	--	-----------	-----------------	--	---

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

							olmak üzere gürültü ile ilgili sorunlar ve etkileriyle baş etmek için eylemlerin sayısı gürültü haritaları sonuçlarına bağlı olarak hazırlanan eylem planı imar planları çevre düzeni planları ile uygulama imar planlarında plan kararı olarak alınması
27.	Canlı müzik yapan mekanların denetimlerinin artırılıp ölçümlerin yapılması		Rize’de konutlara yakın ve şehir merkezinde bulunan eğlence mekanları ve düğün salonlarından kaynaklanan gürültünün en aza indirilmesi	Kısa	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018 yılının sonuna kadar ölçümü yapılan eğlence mekanlarının sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

28.	Eğlence mekanlarına ses yalıtımının yaygınlaştırılması		Rize’de konutlara yakın ve şehir merkezinde bulunan eğlence mekanları ve düğün salonlarından kaynaklanan gürültünün ses yalıtımıyla en aza indirilmesi	Kısa	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018 yılının sonuna kadar ses yalıtımı yaptıran eğlence mekanlarının sayısı
29.	Belediyenin ilgili personellerine a-2 ve b-1 gürültü eğitim sertifikaları almasının sağlanması		Rize Belediyesinin yürüttüğü gürültü haritalarının oluşturulmasında hesaplayabilir kapasiteye gelmesi	Orta/Uzun	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Rize Belediyesi personelinin en az 3 kişinin 2023 yılının sonuna kadar a-2 ve b-1 gürültü sertifikalarını alması
30.	Gürültü haritasının oluşturulması için gürültü ölçüm cihazının temin edilmesi		Gürültü haritasının oluşturulmasında gürültü ölçüm cihazının kullanılması	Kısa	Rize Belediyesi RTEÜ	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	2019 yılı sonuna kadar gürültü ölçüm cihazının temin edilmesi

5. RİZE İL MERKEZİNDEKİ ULAŞIM VE ENERJİ KULLANIMINI EKO-KENT KRİTERLERİNE ERİŞTİRİLMESİ

Dünyamızdaki hava kalitesinin azalması ile beraber temiz enerji kullanımı ve sürdürülebilir ulaşım planlaması önem kazanmıştır. Bu kapsamda Rize ilindeki ulaşım ve enerjiden kaynaklı çevre kirliliklerini en aza indirme ve standartları eko-kent standartlarına çıkarmak için aşağıdaki eylem planları hazırlanmıştır.

Amaç 4 Rize il merkezindeki ulaşım ve enerji kullanımını eko-kent kriterlerine eriştirilmesi

Hedef 9 Şehir ulaşım ağının eko –kent kriterlerine sağlanması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
31.	Şehir merkezi ulaşım ağının yenilenmesi	Özel araba trafiğinin azaltılması Toplu taşıma ağının genişletilmesi ve düzenlenmesi Bisiklet yollarının artırılması Otopark yerlerin düzenlenmesi Şehir içi yaya yolların artırılması	Eko-kent farkındalığının oluşması	Orta	Rize Belediyesi	Rize Valiliği RTEÜ İlgili bakanlık İl Emniyet Müdürlüğü Karayolları Bölge Müdürlüğü	2023 yılı sonuna kadar şehir merkezi ulaşım ağının %30'unun eko-kent kriterlerine göre yenilenmesi.

Hedef 10 Şehir merkezi enerji kullanımının eko-kent kriterlerine sağlanması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
32.	Rize il merkezinde enerji verimliliğinin artırılması ve temiz enerji kullanımının desteklenmesi	Şehirde maksimum enerji ihtiyacının belirlenmesi Şehirde temiz enerji potansiyelinin belirlenmesi Mevcut eski binalarda ısı yalıtımının yaygınlaştırılması için kampanyalar yapılması	Eko-kent farkındalığının oluşması	Uzun	Rize Belediyesi	RTEÜ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çoruh EPSAŞ	2025 yılı sonuna kadar şehirdeki enerji verimliliğinin %30 oranında artırılması

Hedef 11 Şehir İçi yaya ve bisiklet ulaşımının geliştirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
33.	Şehir içi yaya öncelikli alanların belirlenmesi	İmar planı sonucunda hazırlanan imar programında bu konuda çalışma yapılması	Yaya yollarının vatandaşlar tarafından etkin bir şekilde kullanılması	Orta	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl müdürlüğü RTEÜ STK'lar	2020 yılı sonuna kadar imar planında belirlenen ve açılması gereken yaya yollarının %40'ının açılması
34.	Şehir içinde yaygın bisiklet yollarının yapılması	İmar planı sonucunda hazırlanan imar programında bu konuda çalışma yapılması		Orta	Rize Belediyesi		Bisiklet yolu yapılması
35.	Kaldırımların daha kullanışlı hale getirilmesi, ortopedik engelli, bebek arabalı ve yaşlıların rahat kullanabileceği düzenlemelerin gerektiğinde yapılması	Çalışma programı hazırlanması	Kaldırımların erişilebilirlik ve ulaşılabilirlik standartlarına ulaşması	Kısa	Rize Belediyesi	STK'lar Engelli örgütleri Özürlüler İdaresi Başkanlığı	Uygun hale getirilen kaldırım uzunluğu
36.	Alt ve üst geçitlerin arttırılması	Çalışma programı hazırlanması	Üst ve alt geçitlerin vatandaşlar tarafından	Kısa/Orta	Rize Belediyesi	Karayolları Bölge Müdürlüğü	Yeni yapılan alt ve üst geçitlerin sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

			etkin bir şekilde kullanılması				
37.	Sahil otoyolunun denize erişimde yaptığı bariyer etkisinin azaltılması	Yeni hazırlanacak İmar planında bu konuda çözüm üretilmesi	Vatandaşların sahile geçişlerinin artması	Orta	Rize Belediyesi	RTEÜ Sivil toplum örgütleri Mimarlar ve peyzaj mimarları odaları Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Karayolları Bölge Müdürlüğü	2019'te sahil yolu dolgu alanını kullanan kişi sayısında %50 oranında artış

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 12 Şehir içinde Trafik düzeninin iyileştirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
38.	Ulaşım ana planı yapılması	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün çalışmaları başlatması	Nitelikli bir ulaşım ana planı çalışması yapılması	Kısa	Rize Belediyesi	STK'lar RTEÜ	2017 yılı sonuna kadar ulaşım ana planı çalışmasının yapılması
39.	Şehirlerarası yolun şehir dışına alınması	İmar planında plan değişikliği yapılması	Ulaşım ağının ve kademelenmesinin oluşması	Uzun	Rize Belediyesi	Kara Yolları Bölge Müdürlüğü	Çevre yolunun şehir merkezi dışından geçmesi
40.	Trafik akışını engelleyen parametrelerin (yol bozukluğu, düzensiz ışık sistemi v.b) giderilmesi	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün çalışmaları başlatması	Yolcu memnuniyetinin artması	Kısa/Orta	Rize Belediyesi	Kara Yolları Bölge Müdürlüğü	Yolcu memnuniyet oranı
41.	Ağır tonajlı vasıtaların şehir merkezine girişlerinin sınırlandırılması ve denetimin sağlanması	Karayolları Bölge Müdürlüğü ve ilgili birimlerin işbirliği yapması	Ağır tonajlı vasıtaların şehir merkezi girişinin azalması	Kısa	Rize Belediyesi	Kara Yolları Müdürlüğü İl Emniyet Müdürlüğü	Şehir merkezine giren ağır tonajlı vasıta sayısı
42.	Halkın trafik kurallarına uyması için çeşitli	Denetimle görevli personele hizmet içi	Trafik bilincinin artması	Kısa	Emniyet	Rize Valiliği, Rize Belediyesi	Trafik kazası sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

	yöntemlerle bilinçlendirilmesi	eğitimler sunulması					
43.	Resmi kurum ve kuruluşları araçlarının da denetime girmesi			Kısa	Emniyet	Rize Valiliği, Rize Belediyesi	Trafik kazası sayısı
44.	Trafik denetimlerinin sıklaştırılması	Denetimle görevli personele hizmet içi eğitimler sunulması		Kısa	Emniyet	Rize Valiliği, Rize Belediyesi	Trafik kazası sayısı
45.	Kent merkezinde otopark sorununun azaltılması	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün çalışmaları başlatması		Kısa	Rize Belediyesi		2019'e kadar kent merkezi çevresinde toplam otopark miktarının 200 araçlık kapasiteye ulaşması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 13 Rize'de Toplu taşımanın geliştirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
46.	Ana arterlerde toplu taşıma araçlarının tahsisi	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün çalışmaları başlatması	Toplu taşıma araçlarının artması	Kısa	Rize Belediyesi		Toplu taşıma yapılan araç sayısı
47.	Toplu taşıma araçlarına trafik denetiminin yapılması		Yolcu memnuniyetinin artması	Kısa	Emniyet	Rize Valiliği, Rize Belediyesi	Yolcu memnuniyet oranı
48.	Bozkale-Çiftekavak hafif raylı sistem hattının planlanıp kurulması	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün çalışmaları başlatması	Yolcu memnuniyetinin artması	Uzun	Rize Belediyesi	Karayolları bölge müdürlüğü	Trafik akışının eko-kent standartlarına yükselmesi
49.	Toplu taşıma güzergahların optimize edilmesi	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün çalışmaları başlatması		Kısa/Orta	Rize Belediyesi	Minibüsçüler Derneği / Şoförler Odası	Toplu taşıma veriminin artması
50.	Toplu taşıma araçlarının arttırılması	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün çalışmaları başlatması		Kısa/Orta	Minibüsçüler Derneği / Şoförler Odası	Rize Belediyesi	Toplu taşıma veriminin artması
51.	Mevcut toplu taşıma araçlarının yenilenmesi	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün		Kısa/Orta	Minibüsçüler Derneği /	Rize Belediyesi	Yenilenen araç sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

		çalışmaları başlatması			Şoförler Odası		
52.	Şoför eğitimlerinin gerçekleştirilmesi	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğünün çalışmaları başlatması		Kısa	Minibüsçüler Derneği / Şoförler Odası	Rize Belediyesi	Gerçekleştirilen eğitim sayısı
53.	Ayakta taşınan yolcu sayısının belirlenmesi ve bu sayının aşılmaması için denetimlerinin yapılması	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğünün çalışmaları başlatması		Kısa	Emniyet	Rize Belediyesi	Ayakta yolcu sayısı
54.	Engellilerin ulaşım araçlarından faydalanacağı düzenlemelerin yapılması	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğünün çalışmaları başlatması		Kısa	Rize Belediyesi	Engelli örgütleri	2018'e kadar toplu taşıma araçlarının %20'si engellilerin kullanımına uygun hale getirilmesi
55.	İlgili belediye personelinin engellilerin ihtiyaçları konusunda bilinçlendirilmesi ve duyarlılıklarının artırılması	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğünün çalışmaları başlatması		Kısa	Rize Belediyesi	Engelli örgütleri Özürlüler İdaresi Başkanlığı	2018 yılından itibaren yılda en az 5 seminer düzenlenmesi

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 14 Kentsel enerji kullanımı (binalarda ısınma, aydınlatma vb.) ve ulaşımdan kaynaklanan hava kirliliğinin azaltılması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
56.	Belediye binasının karbon bütçesinin çıkarılması	Plan ve Proje Müdürlüğü'nün çalışmaları başlatması		Orta	Rize Belediyesi	REC Türkiye	Karbon bütçesini hesaplamak için gerekli veri tabanının hazırlanması
58.	Şehrin karbon bütçesinin çıkarılması	Plan ve Proje Müdürlüğü'nün çalışmaları başlatması		Uzun	Rize Belediyesi	REC Türkiye	Karbon bütçesini hesaplamak için gerekli veri tabanının hazırlanması
57.	Belediye ve diğer kamu kurumları taşıt filolarının yenilenmesi, düzenli bakımının yapılması	Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün çalışmaları başlatması		Orta	Rize Valiliği, Rize Belediyesi	Özel Sektör	Belediye taşıt filosunun en az %10'nun yenilenmesi

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 15 Başta güneş enerjisi olmak üzere kentin potansiyel yenilenebilir enerji kaynaklarının kapsamlı araştırılması ve geliştirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
58.	Toplumsal hidroelektrik santraller ve çevresel etkileri konusunda bilinçlendirilmesi			Orta	Rize Orman İşletme Şefliği	Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı	5 yıl içinde bölgede 10 bilgilendirme toplantısı yapılması ve bilgilendirici materyallerin oluşturulup dağıtılması
59.	Güneş Enerjisi ile su pompalarının çalıştırılma teknolojilerinin Rize’de uygulanabilirliğinin araştırılması			Orta	Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Araştırma Kuruluşları ve Üniversiteler	Ziraat Odası, Sanayi ve Ticaret Odası	Kentin güneş enerjisi potansiyelini ortaya koyan araştırma raporunun yayınlanması
60.	Rize Merkezde 20 daireden fazla tüm yapılarda ortak alan elektrik ihtiyacının güneş enerjisinden karşılanmasının teşvik edilmesi			Orta	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Belediye Meclis Kararının çıkması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

61.	Mevcut yasalarda güneş enerjisinin konut ve seralarda kullanılması teşvikinin Rize özelinde araştırılması ve değerlendirilmesi			Orta	Ziraat Odası, Sanayi ve Ticaret Odası	Araştırma Kuruluşları ve Üniversiteler	İlgili yasa ve teşvikleri Rize özelinde inceleyip fırsatları ortaya koyan araştırma raporunun yayınlanması
-----	--	--	--	------	---------------------------------------	--	--

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 16 Binalarda, ulaşımda ve sanayide enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı ve iklim değişikliği ile mücadele konularında pilot uygulamalar ve altyapının geliştirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
62.	Enerjide kayıpların azaltılması için iletim-dağıtım hatlarının iyileştirilmesine, dağıtım şebekelerinin revizyona ve kesintilerin azaltılması için güçlü trafo merkezlerinin yapılmasına yönelik etüt ve envanterin hazırlanması			Orta	Rize Belediyesi EİE, Araştırma Kuruluşları ve Üniversiteler,	Çoruh EPSAŞ	Enerji verimliliği için tüm eksiklik ve ihtiyaçları ortaya koyan etüt ve envanter raporunun yayınlanması
63.	Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Farkındalık Yaratma konusunda proje paketleri hazırlanması ve uygulanması			Orta	GAP-YENEV	EİE Rize Belediyesi	Proje paketinin finansmanının sağlanması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

64.	Enerji Yönetimi Standartları (ISO 14001, ISO 16001 ve ISO 50001) uygulaması konusunda sanayiciye bilgilendirme toplantıları			Orta	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Odası, Özel Sektör	Organize Sanayi Bölgesi Yönetimi	5 yıl boyunca yılda ortalama 3 bilgilendirme toplantısı yapılması
65.	Rize’de örnek bir yeşil bina uygulaması yapılması			Uzun	Rize Belediyesi	Sanayi ve Ticaret Odası, Uluslararası Kuruluşlar	Uluslararası yeşil bina sertifikası (LEED) alınan bina sayısı
66.	Kamu binalarında zorunlu enerji verimliliği önlemlerinin tespiti ve uygulanması			Orta	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Uluslararası kuruluşlar	“Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Enerji Tüketimlerini Azaltmak için Alacakları Önlemler” Genelgesi’nin uygulanması
67.	Enerji yöneticisi eğitimlerinin düzenlenmesi			Orta		Enerji verimliliği kanunu kapsamında yetkilendirilmiş Meslek odaları, Üniversiteler	Düzenlenen eğitim sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

68.	Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinin uygulanmasına yönelik Enerji Kimlik Belgesi sisteminin Rize’de işler hale gelmesi için belediye ve özel sektörde (inşaat, müteahhitlik ve müşavirlik) kapasite geliştirme			Orta	Rize Belediyesi	Özel Sektör, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı / EİE,	Özel Sektör ve belediye personeline 3 yıl içinde 6 eğitim verilmesi
69.	Tarihsel Dönüşüm Projesi kapsamında restore edilen tüm binaların Binalarda Enerji Performansı yönetmeliğine uygun olarak, enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik önlemler ve uygulamalar yapılması			Orta	Rize Valiliği, İl Özel İdaresi, Rize Belediyesi	Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu	Tarihsel Dönüşüm Projesi kapsamında restore edilen tüm binaların ilgili yönetmeliğe uygun olması Tip proje geliştirmesi

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

70.	Rize İlinde örnek bir Güneş Ev kurulması			Uzun	Rize Belediyesi	Özel sektör, Uluslararası kuruluşlar	Kurulan güneç ev sayısı
71.	Enerji verimliliği için pilot/örnek “yeşil otobüs” uygulamasının başlatılması			Uzun	Rize Belediyesi	Özel sektör, Uluslararası kuruluşlar	Yeşil Otobüs Filosunun Belediye tarafından kullanılması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 17 Yenilenebilir enerji konusunda toplumda bilinç ve farkındalık artırılması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
72.	Kentsel Enerji Verimliliği Artırma ve Yenilenebilir Enerji Sempozyumu'nun düzenlenmesi			Orta	Rize Belediyesi	Sanayi ve Ticaret Odası Uluslararası kuruluşlar STK'lar	Düzenlenen sempozyum sayısı
73.	Sanayicilerin iklim değişikliği ile mücadele konusunda bilinçlendirilme eğitimleri			Orta	Sanayi ve Ticaret Odası, Çevre ve Şehircilik İl Md.	Özel Sektör, Organize sanayi Bölgesi Yönetimi	5 yıl içinde yılda ortalama 3 bilgilendirme toplantısı yapılması
74.	Mahalle muhtarlıklarının ve apartman yönetimlerinin mevcut binalarda enerji tasarrufu, enerji verimliliği konularında bilgilendirilmesi			Orta	Rize Belediyesi	Yerel STK'lar Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	5 yıl içinde yılda ortalama 3 bilgilendirme toplantısı yapılması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

75.	Rize'de enerji verimliliği için Sanayi ve Finans sektörü arasında diyalog toplantısının yapılması			Orta	Sanayi ve Ticaret Odası	Bankalar, Uluslararası Yatırım Kurumları	Düzenlenen toplantı sayısı
------------	---	--	--	------	-------------------------	--	----------------------------

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 18 Sürdürülebilir kent yönetimi anlayışının Rize Belediyesi ve diğer belediyelerde yerleştirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
76.	Rize ve civar belediyeler ve Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği ile ortak bir konferans düzenlenmesi			Orta	Rize Belediyesi	Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği	Düzenlenen konferans sayısı
77.	Rize Kent Konseyinde enerji tasarrufu ve enerji verimliliği konusunda daimi bir komisyon kurulması		Komisyonun düzenli toplantılarla kararlar alması	Kısa	Kent Konseyi	Rize Belediyesi	Komisyonun kurulması
78.	Kentteki reklam, ilan vb. panolarının, enerji verimliliği ile kent estetiği açısından yeniden şekillendirilmesi			Kısa	Rize Belediyesi		Belediyeye ait reklam panolarının %50sinin çevre duyarlı şekilde yenilenmesi
79.	Enerji tasarrufu konusunda teşviklerin duyurulması ve uygulanması			Kısa	Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı	Rize Ticaret ve Sanayi Odası Rize Belediyesi Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Uygulama sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

80.	Enerji tüketiminde tasarruflu aletlerin kullanımının özendirilmesi			Kısa	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Rize Belediyesi	Konu ile ilgili faaliyet sayısı
-----	--	--	--	------	----------------------------------	-----------------	---------------------------------

Hedef 19 Binalarda ısı kaynaklı enerji kaybının önlenmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
81.	Binalarda enerji kimliği çalışmalarının hızlandırılması			Orta	Rize Belediyesi	EIE, Enver Derneği	Bina sayısı
82.	Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinde belirlenen sürelerin takibinin ve uygulamasının sağlanması			Orta	Rize Belediyesi		Bina sayısı
83.	Eski binaların dış cephe izolasyonlarının zorunlu hale getirilmesi ve takibinin yapılması			Orta	Rize Belediyesi		Dış cephe izolasyonu yapılan eski bina sayısı
84.	Isı yalıtımı konusunda halkın bilinçlendirilmesi (apartman yöneticileri)			Kısa/Orta	Rize Belediyesi		Düzenlenen eğitim sayısı

6. KATI ATIK KİRLİLİĞİ

Bütün dünyada olduğu gibi, ülkemizde de özellikle büyük yerleşim birimlerinde insanların karşılaştığı en büyük çevre sorunu katı atıklardır. Nüfus artışı, şehirleşme, tüketim maddelerinin çeşitlerinin artması, yaşam standardının yükselmesi gibi nedenlerle atık miktarı giderek artmaktadır. Ekosistem belirli oranda atık temizleyebilmektedir ancak günümüzde atık sayısı ekosistemin temizleyebileceği miktarın üzerine çıkmıştır. Katı atıkların yönetiminin üç temel ilkesi vardır. Bunlar az atık üretilmesi, atıkların geri kazanılması ve atıkların çevreye zarar vermeden bertaraf edilmesidir. Uygun şekilde depolanmamış çöpler yeraltı ve yüzeysel su kirliliğine, haşerelerin üremesine, çevreye kötü kokuların yayılmasına, görüntü kirliliğine ve çeşitli hayvanlar vasıtasıyla taşıyıcı mikropların yayılmasına neden olmaktadır. Geri dönüştürülebilir atıkların çöplerden ayrı toplanması ile geri dönüşüme katkı sağlanması gerekmektedir. Tüm bunların iyileştirilebilmesi için aşağıdaki eylem planı hazırlanmıştır.

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Amaç 5 Rize’de atık ekonomisi (sektörü) oluşturulması ve atıkların çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi/önlenmesi

Hedef 20 Rize kentinde üretilen atıkların en aza indirilmesi ve depolama alanının ömrünün uzatılması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
85.	Rize’nin katı atık sisteminin depolama alanının ömrünü de uzatacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve uygulanması	Entegre atık yönetim planının hazırlanması	Atık toplama, transfer ve bertarafınınbirlikte ele alınması Ayrı toplama ve geri dönüşüm / geri kazanım sistemlerinin gelişmesi Vatandaşların getirilen sisteme uyum sağlamaları	Kısa	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü TRABRİKAB Samsun On Dokuz Mayıs Üniversitesi	Ambalaj atıkları yönetim planının hazırlanması Atık azalımı miktarı
86.	Entegre atık yönetim planının uygulanması	Entegre atık yönetim planında önerilen sistemin, sürdürülebilir, çevre ve maliyetler açısından etkin ve verimli şekilde çalıştırılması		Orta / uzun	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü RTEÜ	2020 yılı sonuna kadar depolama sahasına giden atık miktarı en az %20 azaltılması Depolama sahasına gönderilen geri kazanılabilir atık miktarı 2020 yılı sonuna kadar %80 azaltılması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

87.	2019 yılı başından itibaren sağlıklı sayısal verilerle çalışan bir veri tabanı oluşturulması	Elde edilen verilerin dikkate alınması		Kısa	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü RTEÜ	Veri tabanının oluşturulması
88.	Biyolojik olarak bozulabilir atıkların bertarafı için uygun sistemlerin etüt edilmesi ve uygulanması	Rize’de oluşan biyobozunur atıklar için uygun kompostlaştırma yönteminin belirlenmesi. Bu çalışma sonuçlarına göre kompost tesisi veya ünitelerinin kurulması, elde edilen kompostun öncelikle park ve bahçelerde ve şehirdeki apartman ve site bahçelerinde ve ÇAYKUR ile anlaşarak kullanılması	Depolama alanına giden atık miktarının azaltılması elde edilen gübrenin değerlendirilmesi	Orta	TRABRİKAB Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ÇAYKUR Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü RTEÜ	2020 yılı sonuna kadar depolama alanına gelen organik atık oranı 2017 yılına göre %75 azalması Üretilen kompost malzemenin park ve bahçelerde kullanılan miktarı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

89.	Biyodönüşümde çeşitli yöntemlerle gübre elde edilmesi	Solucan gübresi eldesi: solucanların organik atıkları yemesi ile oluşan gübre	Üniversite ile işbirliği içinde gerekli çalışmaların yapılarak gübrenin elde edilmesi elde edilen gübrenin değerlendirilmesi	Orta	RTEÜ Rize Belediyesi	Rize Belediyesi ÇAYKUR Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	Bir yıl sonra yasaklanacak olan kimyasal gübre yerine elde edilen bu organik gübrelerin kullanılması İstasyona giden çöp miktarında azalma miktarı
90.		Organik gübre tesisi kurulması	Depolama alanına giden atık miktarının azaltılması elde edilen gübrenin değerlendirilmesi	Uzun	Rize Belediyesi	ÇAYKUR Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı RTEÜ	Bir yıl sonra yasaklanacak olan kimyasal gübre yerine elde edilen bu organik gübrelerin kullanılması İstasyona giden çöp miktarında azalma miktarı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 21 Toplama sisteminin geliştirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
91.	Katı atıkları kaynağında ayrı toplama sisteminin vatandaşlara benimsetilmesi ve yaygınlaştırılması	Atık azaltma, ayrı toplama, geri dönüşüm konularında apartman yöneticilerine, kapıcılarına ve ev kadınlarına yönelik eğitim ve bilinçlendirme stratejisi geliştirilmesi ve uygulanması	Hedef kitlenin belirlenmesi Belediye'nin eğitim ekibinin genişletilmesi Halkın atıklardan kaynaklanan çevre sorunları ve ambalaj atıklarının ekonomik değeri konusundaki bilincini arttırmak için yazılı ve görsel materyal hazırlanması Atıklar konusunda yapılan çalışmaların etkili olarak halka duyurulması	Kısa	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü STK'lar RTEÜ	Ayrı toplanan atık miktarında artış hedefinin ve başarı göstergelerinin yer aldığı bir strateji hazırlanması Ayrı toplanan atık miktarında artış oranı Geri dönüşüm kutularının sayısının 2020 yılı sonuna kadar 200'e çıkarılması 2020 yılı sonuna kadar tüm sitelere ve satış noktalarına geri dönüşüm konteynırı konulması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

		Halka verilen ambalaj atıkları eğitimlerinin değerlendirilmesi	Toplama konusunda halka verilen eğitimlerin etkilerinin analiz edilmesi Değerlendirme sonuçlarına dayanılarak bir eğitim ve bilinçlendirme stratejisinin hazırlanması	Kısa	Rize Belediyesi	ÇEVKO Atık toplama ayırma firmaları TEMA RTEÜ Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Düzenlenen eğitim sayısı Eğitilen kişi sayısı Eğitim ve bilinçlendirme stratejisi raporu
		Tüm halkın ambalaj atıklarının ayrı toplandığından haberdar edilmesi	Belediye sınırlarında bulunan sisteme kayıtlı tüm vatandaşların telefonuna ambalaj atık sistemini anlatan mesaj atılması	Kısa	Rize Belediyesi	RİÇEV	Toplanan ambalaj atık miktarının artması
		Rize Belediyesi tarafından ambalaj kutuları için gerekli yerler belirlenerek haritada işaretlenmesi	Ambalaj atıklarının yoğun olarak toplandığı noktalarda ihtiyaçları karşılayabilmek	Orta	RİÇEV	Rize Belediyesi	Ambalaj atık konbara sayılarının artması
92.	Katı atıkları kaynağında ayrı toplama sisteminin işyerlerinde yaygınlaştırılması	İş yerlerinden ayrık toplama sisteminin oluşturulması	Büyük ölçüde atık üreten işyerlerinin atıklarının öncelikle ayrı toplanması ve geri kazanıma iletilmesi	Orta	Rize Belediyesi	RİÇEV Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Sisteme katılan iş yeri sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

93.	Sokak toplayıcılarının organize edilerek ayrı toplama sürecine katılması	Sokak toplayıcılarına ayrı toplama sisteminin tanıtılması Sokak toplayıcılarının şirketleşmesinin sağlanması veya lisanslı firmalarla sözleşmeler yapmaları Sokak toplayıcılarına düzenli eğitimler verilmesi	Sokak toplayıcılarınca yürütülen atık ayırma / ayrı toplama faaliyetinin düzenli ve sistemli hale getirilmesi Mevcut iş gücünden faydalanılması Ayrı toplamadan aynı zamanda sosyal fayda elde edilmesi	Kısa	Rize Belediyesi	Atık toplama firmaları Sokak toplayıcıları	Oluşturulan şirket sayısı Sözleşme sayısı
------------	--	---	---	------	-----------------	---	--

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 22 2018 yılı sonuna kadar hafriyat ve inşaat atıkları yönetim sisteminin kurulması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
94.	Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının kaynağında ayrılarak toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, tekrar kullanılması, geri kazanılması ve depolanması işlemlerinin yapılması	Hafriyat ve inşaat atıklarının yönetim planının hazırlanması	Eski taş ocağı gibi yerlerin bir ekip tarafından hafriyat atığı döküm alanı olarak belirlenmesi Boş arazilere gelişi güzel atılmış molozların yeni belirlenecek alana aktarılarak buraların temizlenmesi Hafriyat ve inşaat atıklarının kullanılması ve geri kazanılması, dolgu sahalarında kullanılması	Kısa	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Rize İl Jandarma Komutanlığı	2018 yılı sonuna kadar hazırlanan yönetim planının hazırlanması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

		Hafriyat ve inşaat atıklarının yönetim planının uygulamaya geçirilmesi	Hafriyat ve inşaat atıklarının yönetimi için etkin, verimli ve sürdürülebilir şekilde çalışan bir sistem kurularak işletilmesi	Orta	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Rize İl Jandarma Komutanlığı	2020 yılı sonuna kadar kentteki mevcut gelişmiş güzel moloz döküm alanları ortadan kaldırılması 2018 yılının sonuna kadar hafriyat ve inşaat atıkları için bir depolama alanı belirlenmesi 2018 yılı başından itibaren hafriyat ve inşaat alanlarına ilişkin sağlıklı veriler toplanmaya ve veri tabanına işlenmesi
95.	Hafriyat atıklarının geri dönüştürülerek resif alanının oluşturulması	Resif alanının oluşturulması için 2018 yılına kadar rapor oluşturulması	Hafriyat atıklarının geri dönüşümde kullanılması	Orta	Rize Belediyesi RTEÜ	Karadeniz Dalgıçları Spor Kulübü Deniz Polisi RTEÜ (Batımetrik Ölçümler)	Resif alan sayısı, Resif hacmi

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 23 2020 yılı sonuna kadar merkeze bağlı köylerde etkin, verimli ve sürdürülebilir şekilde çalıştırılan bir katı atık yönetim sisteminin kurulması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
96.	Köylerde atık yönetim planı hazırlanması	Kırsal alan çöp toplama ve transfer düzeninin revize edilmesi	Toplama yeri, sıklığı, konteyner büyüklüğü, vs. açısından sistemin elden geçirilmesi Mevcut sistemin daha etkin hale getirilmesi	Kısa	Rize İl Özel İdaresi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü TRABRİKAB Muhtarlar Rize Belediyesi Belde Belediyeleri	2018 sonuna kadar toplama yeri, sıklığı, konteyner büyüklüğü, vs. açısından sistemin elden geçirilmesini gözeten bir KAYP hazırlanması KAYP 2019 yılından itibaren uygulanmaya başlanması 2019 yılı sonuna kadar konteynır sayısı artırılması 2020 yılının sonu itibariyle kırsal alandan toplanan atık miktarının artması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

		Kırsal nüfusa yönelik bilinçlendirme çalışmalarının yapılması	Atıkları belirli konteynırlara atmaları, atıkların çevre ve insan sağlığı vb. konularda bilinçlendirme	Kısa	Rize İl Özel İdaresi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü STK'lar Milli Eğitim Müdürlüğü RTEÜ	Sisteme dahil edilen köy sayısı Düzenlenen eğitim sayısı
		İl Özel İdaresi'nin kapasitesini artırıcı eğitim, danışmanlık desteği sağlanması	İl Özel İdaresi ilgili personelinin atık toplama, taşıma, azaltma, konularında ayrıntılı teknik bilgi sahibi olmaları	Kısa	Rize İl Özel İdaresi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Rize Belediyesi TRABRİKAB	Eğitilen kadrolu teknik eleman sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 24 2019 yılına atık akülerin usulüne uygun şekilde toplanıp bertaraf edilir hale getirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
97.	Hurda akülerle ilgili kurulmuş olan sistemin benimsenmesi ve yaygınlaştırılması	Hurdacılara ve oto tamircilerine yönelik atık akülerle ilgili kampanyalar düzenlenmesi	Hurdacılar ve oto tamircilerinin atık atıklarının çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkileri konusunda bilgi ve bilinç sahibi olmaları Oto tamircilerinin atık aküleri hurdacılara değil, lisanslı geçici depolama tesislerine vermeye yönlendirilmeleri Atık akülerin mevzuata uygun şekilde toplanmasının, depolanmasının ve bertarafının sağlanması	Orta	AKÜDER TÜMAKÜDER Lisanslı firmalar	Ticaret İl Müdürlüğü Esnaf ve Sanatkarlar Oda. San. ve Tic. Odası Madeni San. Der. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Geçici depolama alanına gelen atık akü sayısında 2020 sonuna kadar %60 artış olması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 25 2018 yılı sonuna kadar Rize kentinde elektronik atık toplama ve bertaraf sistemi kurulması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
98.	Elektronik atıkların geri dönüşüm sistemini besleyecek şekilde bertaraf edilmesi	Rize’de elektronik atık varlığının belirlenmesi, envanter çalışması yapılması. Elektronik atıklar için uygun toplama sisteminin etüt edilmesi ve kurulması toplanan elektronik atıkların geri dönüşüm / geri kazanım tesislerine iletilmesi	Depolama alanına giden katı atık miktarının azaltılması	Kısa	Rize Belediyesi	Ticaret İl Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	2018 yılı sonuna kadar Rize ili genelinde envanter çıkarılması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 26 Tehlikeli atıklar için bir toplama ve bertaraf sistemi kurulması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
99.	Tarım ilaç ambalajlarının (iç ambalajlar) ve ilaç artıklarının yönetimi için bir sistem kurulması	Tarım ilaçlarının ambalajları (iç ambalajlar) için tehlikeli atıkların kontrolü yönetmeliğine uygun bir toplama ve bertaraf sistemi kurulması	Kurulacak sistemin maliyetler ve çevresel koruma açısından etkin olması	Orta	Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Rize Belediyesi Rize İl Özel İdaresi	İl Mahalli Çevre Kurulu Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü İl Sağ. Md. Zirai ilaç bayileri Ziraat Müh. Odası	2019 yılı sonu itibarıyla bir yılda satılan zirai ilaçların iç ambalajlarının %10'ugeri toplanması
		Çiftçilerin eğitimine zirai ilaç kaplarının bertarafı ve aşırı gübre kullanımının çevreye etkisi konularının eklenmesi	Çiftçilerin kontamine ilaç kaplarının ve aşırı gübre kullanımının çevreye ve insan sağlığına, ekonomiye olan olumsuz etkileri konusunda bilinçlendirilmesi; kontamine ilaç kaplarının toplanması ve bertarafı	Orta	Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Gıda tarım ve hayvancılık il müdürlüğü	2020 yılının sonuna kadar Rize merkeze bağlı bütün köylerde çiftçilere zirai ilaç kaplarının bertarafı ve aşırı gübre kullanımının zararlarının anlatılması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 27 Evlerden kaynaklanan bitkisel atık yağların çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi için bir sistem kurulması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
100.	Evlerden bitkisel atık yağ toplama için uygun sistemlerin etüt edilmesi ve uygulanması	Evlerden kaynaklanan bitkisel atık yağların düzenli şekilde toplanması ve bertaraf edilmesi için uygun sistemin irdelenmesi ve uygulanmaya geçirilmesi	Evlerden atık yağ toplanmasında oluşan problemlerin ortadan kaldırılması	Uzun	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Bitkisel atık yağ toplayıcıları	2019 yılına kadar Rize'deki tüm evlerden bitkisel atık yağ toplama sistemi kurulması
101.	Evlerden bitkisel yağ toplama sisteminin vatandaşlara benimsetilmesi ve yaygınlaştırılması	Vatandaşlara ve özellikle ev kadınlarına yönelik bilinçlendirme kampanyalarının düzenlenmesi	Çeşitli atık türleri, bunların ayrı toplanıp, bertaraf edilmesinin çevre ve halk sağlığı, ekonomi açısından yararları konusunda vatandaşlarda farkındalık ve duyarlılık yaratılması	Uzun	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Muhtarlar Site yöneticileri Bitkisel yağ üreticileri STK'lar	2020 sonuna kadar bütün sitelerde bilinçlendirme eğitimleri yapılması 2020 yılının sonunda evlerden toplanan bitkisel yağ oranının %100 artması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 28 Atık lastiklerin toplanması, taşınması ve depolanması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
102.	Atık lastiklerin toplanması, depolanması ve değerlendirilmesi	Haftada bir gün belirlenerek atık lastik toplama aracı ile toplanması	Vatandaşın konu üzerinde duyarlılık yaratılması	Orta	Rize Belediyesi	Uygun firmalar	2019 sonuna kadar toplanacak lastik miktarı
		Uygun depo alanının belirlenmesi		Orta	Rize Belediyesi	Uygun firmalar	2019 sonuna kadar toplanacak lastik miktarı
		Lisanslı firmalarla yapılan sözleşme ile ayda 3 kez firmanın lastikleri uygun yerden alarak dönüşümünün sağlanması	Atık lastiklerin fazla miktarda oluşturduğu riskleri (yangın gibi) yok etmek	Orta	Rize Belediyesi	Uygun firmalar	2019 sonuna kadar dönüştürülen lastik miktarı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 29 Motor yağlarının geri dönüşümü

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
103.	Motor yağların toplanması, depolanması ve değerlendirilmesi	Lisanslı firmalarla anlaşmak	Farkındalık oluşturmak	Kısa	Rize Belediyesi	Uygun firmalar	2019 sonuna kadar toplanan motor yağ miktarı Katılan firma sayısı Destek veren işletme sayısı

Hedef 30 Plastik poşet kullanımının sınırlanması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
104.	Rize il merkezinde plastik poşet kullanımının sınırlanması	Belediye meclis kararı	Vatandaşın ve esnafın duyarlılığın artması ve farkındalığı	Kısa	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Plastik poşet kullanımının azalması
		Esnaf ve halkın eğitimi	Vatandaşın ve esnafın duyarlılığın artması ve farkındalığı	Kısa	Rize Belediyesi İl Milli Eğitim Müdürlüğü	İl Milli Eğitim Müdürlüğü STK'lar	Verilen eğitim sayısı
		Alternatif doğa dostu poşetlerin kullanılması	Doğada uzun süre çözünemeyen poşetlerin kullanımının azaltılması	Kısa	Rize Belediyesi	STK'lar	Katkı veren işletme sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 31 Legal olmayan katı atık bertaraf yöntemlerin önlenmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
105.	Legal olmayan yollarla katı atığın bertarafının önlenmesi	İdari yaptırımların uygulanması ve takibi	Çevre kirliliğinin önlenmesi	Kısa	Rize Belediyesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	İhbar sayısı resmî tutanak sayısı

7. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM VE MARKA ŞEHİR OLMAK

Sürdürülebilir turizmin gelişimi başarılı çevre yönetimlerine bağlıdır. Bölgenin özelliklerine bağlı olarak değişen çevresel sorunların varlığı nedeniyle, yerel çevre yönetimlerin oluşturulması bir zorunluluk olmaktadır. Türkiye de öncü sektörlerden biri olan turizmin daha çok geliştirilmesi, sürdürülebilir temellere dayandırılması ve planlanan yatırımların uygun şekillendirilmesi gerekmektedir. Bu yüzden çok farklı doğal ve sosyo-ekonomik yapıya sahip bölgeleri barındıran Türkiye'nin, turizmde çevre ve çevre yönetimi konulu bilimsel çalışmalara ihtiyaç vardır. Bu kapsamda Rize ilinde turizmin gelişimine katkı sağlamak için başarılı bir çevre yönetimi oluşturmak için aşağıdaki eylemler öngörülmüştür.

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Amaç 6 Sürdürülebilir turizm ve marka şehir olmak

Hedef 32 Tanıtım ve markalaşma çalışmaları yapmak

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
106.	Rize'yi tanıtım faaliyetleri yapmak	Rize'de kongre, konferans gibi uluslararası etkinliklere ev sahipliği yapmak Rize'yi tanıtan TV programlar ve broşürler hazırlamak	Daha fazla nitelikli turistin Rize'yi ziyaret etmesi	Kısa	Rize Belediyesi	STK'lar Turizm Firmaları	Etkinlik sayısı
107.	Eko-kent Rize markasını geliştirmek	Eko-kent kriterlerin Rize'de uygulamaya geçirilmesi ve takip edilmesi bu marka ile şehri tanıtılması	Sürdürülebilir çevre, sürdürülebilir turizm	Orta	Rize Belediyesi Rize Valiliği RTEÜ	STK'lar Turizm Firmaları	Eko-kent kriterlere ve göstergelere uygunluk sayısı
108.	Çevreye uyumlu ve yeni farkındalıklar oluşturmak	Botanik park veya teleferik gibi çevreye uyumlu farkındalıklar oluşturmak Müzeler yerel mimariye uygun evleri aslına göre onararak turizme açmak Efsanevi hikaye alanları veya yapıları tespit ederek efsaneye göre donatmak	Daha fazla nitelikli turistin Rize'yi ziyaret etmesi	Orta	Rize Belediyesi Rize Valiliği RTEÜ	STK'lar Turizm Firmaları	Turistik alan ve yapı sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

109.	Bilinen (marka değeri) olan alanların ulaşım kolaylıklarının sağlanması daha etkin tanıtılması	Rize kale ve çay bahçesi gibi alanlara ulaşımın daha cazip hale getirilmesi, turizm firmalarla anlaşp Rize gelen turist kabilelerin bu alanlara götürülmesinin sağlanması		Kısa	Rize Belediyesi Rize Valiliği	STK'lar Turizm firmaları	Bu alanlara gelen kabile sayısı
-------------	--	---	--	------	----------------------------------	-----------------------------	---------------------------------

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 33 Sürdürülebilir turizm gelişimine için ihtiyaç duyacağı nitelikli işgücü kapasitesi artırmak

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
110.	Yerel eğitim kursları açmak	Merkezi ve yerel yönetimin turizm hizmet sektörüne yönelik kursların açılması (yerel yemek kursları; garsonluk....)	Nitelikli iş gücünün artırılması	Orta	Rize Belediyesi Rize Valiliği	STK'lar Rize Milli Eğitim Müdürlüğü RTEÜ	Açılan kurs sayısı
111.	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesinde ilgili programların açılması konusunda tavsiyelerde bulunmak	Turizm fakültesi veya meslek yüksek okullarda yeni bölüm, programların açılması veya uygun müfredatların hazırlanması	Nitelikli iş gücünün artırılması	Uzun	RTEÜ		Açılan bölüm, program sayısı yapılan müfredat değişimi

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 34 Rize il merkezindeki turizm potansiyelinin ve taşıma kapasitesinin belirlenmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
112.	Turizm potansiyelin belirlenmesi	Rize il merkezi yatak sayısının belirlenmesi nitelikli personel durumunun belirlenmesi doğal ve kültürel kaynakların envanterinin çıkarılması Bölgenin yat ve kruvaziyer turizmi potansiyelini değerlendiren etüd-proje çalışmaları yapmak		Orta	Rize Belediyesi RTEÜ İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü	STK'lar Otel sahipleri	Yapılan proje sayısı
113.	Taşıma kapasitesinin belirlenmesi	Rize il merkezi yatak sayısının belirlenmesi Nitelikli personel durumunun belirlenmesi		Orta	Rize Belediyesi RTEÜ İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü	STK'lar Otel sahipleri	Yapılan proje sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 35 Rize’de turistlerin uzun süre konaklatılması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
114.	Doğal kültürel mirasa dayalı çekim noktaları oluşturma	Rize’ye özgü el sanatların sergilenmesi ve satış noktalarının oluşturulması	Daha fazla nitelikli turist sayısı	Kısa	Rize Belediyesi	STK’lar Turizm Firmaları	Sergi ve satış nokta sayısı
115.	Konaklama imkanlarının geliştirilmesi	Temiz ve güvenilir otel ve işletmelerin açılması Şehir dışı ulaşım alt yapısını oluşturulması Ücretsiz kablosuz internet noktalarının oluşturulması	Daha fazla nitelikli turist sayısı	Orta	Rize Belediyesi İlgili firmalar		Otel sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Amaç 7 Şehrin tarihini korumaya yönelik çalışmalar yapmak

Hedef 36 Şehrin Kültürel Dokusunu Korumaya Yönelik Tedbirlerin arttırılması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
116.	Tarihi alanların miras alanı olarak düzenlenerek şehir yaşamına (ve turizme) kazandırılması			Orta	İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü	Rize Belediyesi	Düzenlenen tarihi alan sayısı
117.	Evler dahil bütün tarihi yapıların yetkili bir komisyon tarafından tespit edilmesi; yapılacak müdahalenin belirlenmesi			Kısa/Orta	İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü	Rize Belediyesi	Tespit edilen tarihi yapı sayısı
118.	Şehir merkezinde tarihi bölgede bütün tarihi yapıların koruma (restorasyon, renovasyon, rehabilitasyon, vb.) çalışmalarının yapılması			Kısa/Orta	İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü	Rize Belediyesi	Koruma çalışması yapılan yapı sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

119.	Şehir merkezinde tarihi ve kültürel olmayan ve çevrenin estetiğini bozan binaların belli bir kurala göre cephe düzenlemelerinin yapılması	Şehrin estetik güzelliğinin artması	örneğin; tüm binaların taş kaplanması	Orta	Rize Belediyesi		Cephe düzenlemesi yapılan bina sayısı
120.	Tarihi yapıya uygun bir şekilde Rize evlerinden oluşan bir örnek mahalle oluşturulması (Kültür Sokağı)			Orta	Rize Belediyesi		Rize evlerinin kurulması
121.	Önemli tarihi binaların ışıklandırılması			Kısa	Rize Belediyesi		Işıklandırılan bina sayısı
122.	Rize Kalesinin korunması ve halka açık alan haline getirilmesi			Kısa	Rize Belediyesi		Rize Kalesi restorasyon projesinin bitirilme oranı
123.	Verilen ilgili hibe ve desteklerin duyurulması			Kısa	Kültür ve Turizm Müdürlüğü		Desteklerin duyurulması
124.	Tarihi binalara uygun fonksiyon yüklenerek günlük yaşamın içine dahil edilmesi			Orta	Rize Belediyesi	Bina sahipleri koruma kurulu	2019 yılında KUDEB'den alınan yenileme projelerinin sayısı 2017 yılına göre %20 artması
125.	Kent müzesi oluşturulması			Orta	Rize Belediyesi		Kent müzesi oluşturulması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Amaç 8 Rize kent estetiğinin geliştirilmesi

Hedef 37 Kent estetiğinin geliştirilmesi, sokakların güzelleştirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
126.	Refüj ve kavşaklardaki ağaçlandırmanın trafikte görüşü engellemeyecek şekilde düzenlenmesi				Rize Belediyesi		Trafik akışının rahat olması
127.	Sokakların ihtiyaçlarının o sokakta yaşayanlara göre belirlenmesi			Orta	Rize Belediyesi	RTEÜ	Sokakta yaşayanların memnuniyet oranı
128.	Binaların tadilat ve bakımlarında estetik kriterler getirilmesi, uygulamanın denetlenmesi			Orta	Rize Belediyesi		Estetik açıdan güzel binaların yapılması
129.	Sokak düzenlemelerinde modern sanattan faydalanılması			Kısa/Orta	Rize Belediyesi		Sokakta sanatsal faaliyetlerin olması
130.	Cadde ve sokaklarda yapılan alt yapı çalışmalarının ilgili kurumlarla koordineli gerçekleştirilmesi			Kısa/Orta	Rize Belediyesi	YEDAŞ Aksa Gaz	İlgili kurumlarla yapılan koordinasyon toplantısı sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

131.	Rize'deki binaların kent mekanlarının estetik ve işlevsel açıdan kalitesinin artırılması için kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi (kent tasarım ofisinde görev yapacak belediye elemanlarının kapasitesinin geliştirilmesi) (estetik komisyonunun yeniden yapılandırılarak işlevsel hale getirilmesi)			Kısa	Rize Belediyesi	TMMOB'a bağlı odalar RTEÜ Meslek odaları STK'lar Kent konseyi katılımcıları	2019 yılı içinde komisyon, şehir plancısı, mimar, iç mimar, heykeltıraş, akademisyen ve sanat uzmanlarından oluşturuldu estetik komisyonu kararları uygulanmakta hemşerilerden gelen kent estetiği konulu şikayetlerin azalma oranı
132.	Rize'ye özgü bir kentsel estetik yaklaşımı geliştirilmesi			Kısa	Rize Belediyesi	Estetik komisyonu meslek odaları STK'lar	2019 yılına kadar Rize kentinde özel ve kamu binalarının ve kamusal açık alanların üretiminde uyulacak estetik standartlar katılımcı yöntemlerle belirlenmesi
133.	Görüntü kirliliğine ilişkin bilinçlendirme kampanyaları düzenlenmesi			Kısa	Rize Belediyesi	Estetik komisyonu STK'lar Meslek odaları	STK'larla birlikte düzenlenen kampanya sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

134.	Belirlenmiş estetik standartlara göre mevcut binaların dış cephelerinin yenilenmesi			Kısa	Rize Belediyesi	Estetik komisyonu boya firmaları bina sahipleri kamu kurumları	2019'e kadar toplam yapı stokunun %50'sine (eski binalar) bakım yapılması
135.	Kentin kullanımını kolaylaştırmak üzere kent mobilyalarının yaygınlaştırılması			Kısa	Rize Belediyesi	Estetik komisyonu mahalle muhtarları kent konseyi	2019'e kadar bütün park ve meydan alanlarının çöp kutusu, bank ve aydınlatma elemanlarıyla donatılması
136.	İlan ve tabelalardan kaynaklanan görüntü kirliliğinin önlenmesi			Kısa	Rize Belediyesi	Estetik komisyonu	2019 yılı sonuna kadar tüm tabelalar yönetmeliğe uygun hale getirilmesi

8. İMAR VE KENTLEŞME

Çevre kirliliğine en çok sebep olan faktörlerden biride imar ve kentleşme konusudur. Bu sebeple hazırlanan eylem planlarında eko-kent vizyonu gözetilerek nitelikli eylem planları oluşturulmuştur.

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Amaç 9 Barınma (Konut) Kalitesinin İyileştirilmesi

Hedef 38 Bina yapım ve onarım süreçlerinin iyileştirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
137.	Binaların ısı yalıtımının iyileştirilmesi			Orta	Rize Belediyesi	Yapı Denetim Firmaları	
138.	Ruhsatlandırma aşamasında bina estetiği konusunda belli standartların getirilmesi. Bu konuda belediye ve yapı denetim firmasının görev alması			Kısa	Rize Belediyesi	Yapı Denetim Firmaları	Estetik açıdan güzel binaların sayısı
139.	Konutlarda güvenlik yönetmeliklerinin uygulanmasında (yangın merdiveni ,vb.) denetim ve kontrollerin arttırılması			Kısa	Rize Belediyesi	Yapı Denetim Firmaları	Denetim ve kontrollerin artış oranı
140.	Bina ısı yalıtımlarının iyileştirilmesi yönünde kat maliklerine yönelik bilinç ve bilgilendirme faaliyetleri			Kısa	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Rize Belediyesi Halk Eğitim Merkezi	2 yıl içinde toplam 50 binada bilinçlendirme toplantısı yapılması, 1000 broşür dağıtılması

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 39 Konut bölgelerinde ortak yaşam kalitesinin arttırılması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
141.	Ulaşım, doğalgaz, elektrik, su, gibi hizmetlerin olmadığı yerlere yapı ruhsatı verilmemesi			Kısa	Rize Belediyesi		Uygunsuz yerlerin ruhsatının olmaması
142.	Konut bölgelerinde park ve yeşil alan ve çocuk oyun alanlarının arttırılması, yeni parklar planlanıp kurulması.			Orta	Rize Belediyesi		Yapımı tamamlanan park ve yeşil alan ve çocuk oyun alanları sayısı
143.	Otopark giriş-çıkışlarının fiziki şartları / standartları sağlanması için denetim ve düzenlemelerin yapılması (Bina altlarında bulunan otoparklar kullanılmıyor)			Kısa/Orta	Rize Belediyesi		Aktif hale getirilen otopark sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 40 Konut yetersizliğine tedbirler geliştirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
144.	Dar gelirli ve öğrencilere yönelik toplu konut projelerinin artırılması ve desteklenmesi			Orta	TOKİ	Rize Belediyesi	Dar gelirli için yapılan konut sayısı
145.	Kaçak yapıların önlenmesi (elektrik, su, kanalizasyon hizmetlerinin götürülmemesi)			Kısa	Rize Belediyesi		Kaçak yapıların azalması
146.	Gecekondu bölgelerinde kentsel dönüşüm uygulanması			Orta/Uzun	Rize Belediyesi		Kaçak yapıların azalması

Amaç 10 Rize'nin Yeşil İmajının Korunarak Geliştirilmesi

Hedef 41 Rize Belediyesi yeşil alan uygulama çalışmalarının geliştirilmesi

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
147.	Hem kent merkezinde hem de yeni yerleşmelerde, Kent içi yeşil alanların süreklilik arz edecek şekilde tasarlanması			Orta/Uzun	Rize Belediyesi		Uygulama İmar Planı Revizyonu ile yeşil alanlarda devamlılık sağlanması / yeşil alan oranlarında % 20 artış
148.	Rize'de Kent Parklarının çoğaltılması			Uzun	Rize Belediyesi		Uygulama İmar Planı Revizyonu ile yeşil alan oranının artırılması
149.	Kentte, kentlerin yeşil alanlarını artırarak ısı adalarının etkilerinin azaltılmasına katkı sağlamak amacıyla ağaçlandırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi			Orta	Rize Belediyesi	Rize Orman İşletme Şefliği	Yılda ortalama 10.000 ağaç dikilmesi

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

150.	Şehir planında aktif yeşil alan hiyerarşisi ve sistematığının kurulması ve parkların buna göre yapılması			Kısa	Rize Belediyesi		Yeşil alanların artması
151.	Şehir içinde büyük yeşil alanların oluşturulması (ör; mevcut otogarın yeşil alana çevrilmesi)			Kısa/Orta	Rize Belediyesi		Oluşturulan yeni yeşil alan sayısı
152.	Şehir merkezinde yıkılacak kamu binalarının yerlerinin yeşil alan olarak düzenlenmesi			Kısa/Orta	Rize Belediyesi		Oluşturulan yeni yeşil alan sayısı
153.	Kent Ormanı kurulması			Orta	Rize Belediyesi	Orman ve Su İşleri Bakanlığı	Oluşturulan kent ormanı sayısı
154.	Botanik bahçelerin yapılması			Orta	Rize Belediyesi		Oluşturulan botanik bahçe sayısı
155.	Hobi Bahçelerinin yapılması			Kısa/Orta	Rize Belediyesi		Oluşturulan hobi bahçesi sayısı
	Anıt ağaçların tespit edilerek mevcutlarıyla birlikte korunmaya alınması			Kısa	Rize Belediyesi		Korunmaya alınan ağaç sayısı

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Hedef 42 2018 yılı sonuna kadar kent peyzajının coğrafi koşullar ve yöresel özellikler gözetilerek geliştirilmesi, kentsel açık alan kullanımının artırılması

Eylem no	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
156.	Yürürlükteki planda yeşil alan olarak gösterilen alanların tümüne ilişkin ayrıntılı uygulama kararları geliştirilmesi			Orta	Rize Belediyesi	RTEÜ Meslek Odaları STK'lar Kent Konseyi Katılımcıları	2018 yılına kadar bir kentsel yeşil alanlar ana planı katılımcı yöntemlerle elde edilmesi
157.	Kentsel yeşil alanlarda yerel bitki türlerinin kullanımının yaygınlaştırılması			Kısa/Orta	Rize Belediyesi	RTEÜ Peyzaj Mimarları Odası Fidanlık İşletmecileri Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü STK'lar	2018'te yeşil alanlarda kullanılan bitki türleri içinde yerel türlerin kullanımı %30'u aşması
158.	Parsel İçi Peyzaj Projeleri İçin tip İmar Yönetmeliği'nde kriterler getirilmesi ve uygulamaların denetlenmesi			Kısa	Rize Belediyesi	Apartman ve site yönetimleri Peyzaj Mimarları Odası Müteahhitler	2018'e kadar kriterler katılımcı yöntemle hazırlanarak belediye meclisinde kabul edilmesi

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

159.	Örnek bir tip konut projesinin çizilmesi			Kısa	Rize Belediyesi	Özel sektör Mimarlar Odası	2019 yılı sonuna kadar yapılan binaların bu proje örnek alınarak yapılması
------	--	--	--	------	-----------------	-------------------------------	--

9. İZLEME

Rize yerel çevre eylem planında yer alan amaç ve hedeflerin gerçekleşme durumlarını takip etmek ve iyileştirme çalışmalarının yürütülmesi için izleme faaliyeti öngörülmüştür. Rize Belediyesi Meclis kararı gereği, Rize Belediyesi başkanlığı tarafından belirlenecek, sivil toplum örgüt temsilcileri, akademisyenler, Rize de ki kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından YEÇEP yılda bir kez izlenecektir. Yine Meclis kararı gereği, Komisyon YEÇEP ile ilgili raporu yılda bir kez Rize Belediyesi meclisine vermekle yükümlü olacaktır. Ayrıca komisyon YEÇEP’i güncellemeler yapabilecektir.

RİZE YEREL ÇEVRE EYLEM PLANI TASLAK RAPORU

Amaç 11 İzleme

Hedef 43 Rize Belediyesi yeşil alan uygulama çalışmalarının geliştirilmesi

Eylem No	Eylem	Eylemin uygulanış şekli	Beklentiler	Süre	Eylemi yapacak kuruluş	İşbirlikçi kuruluş	Göstergeler
160.	Eylem Planı İzleme Raporlarının oluşturulması	12 ayda bir izleme raporu hazırlanıp, Rize Belediyesi Meclisine sunulması	Eylem planının takibi	Kısa/Orta/Uzun	Rize Belediyesi		Yıllık İzleme Raporu